

Riksdagen Uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden 2015/16:16

Fredagen den 13 november

§ 1 Allmänna frågor

Utrikesminister Margot Wallström

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 13 oktober 2015

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 17 november 2015

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi välkomnar utrikesministern med statssekreterare och medarbetare. I dag har vi dessutom personer från UD:s kandidatprogram här som besökare på läktaren. Ni är hjärtligt välkomna. Jag hoppas att det blir en intressant dag för er också.

Vi börjar med återrapporten från mötet den 13 oktober.

Anf. 2 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr ordförande! Rapporten ska vara utsänd, och vi har inget att tillägga till den.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Finns det något att kommentera under dagordningspunkt 5 om resolutioner och yttranden av Europaparlamentet? Eftersom det inte gör det går vi till dagordningspunkt 6, Förberedelser inför Europeiska rådet.

Anf. 4 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ordförande, ledamöter! På det här mötet ska dagordningen för Europeiska rådet den 17–18 december presenteras. Det är fortfarande tidigt i processen. Som vanligt återkommer regeringen vid samråd inför mötena i allmänna rådet och Europeiska rådet i december om regeringens positioner i sak.

Den preliminära dagordningen för Europeiska rådet innehåller i dagsläget fem punkter.

Stats- och regeringscheferna ska för det första återkomma till migrations- och flyktingkriser. De åtgärder som har vidtagits hittills ska följas upp, och Europeiska rådet ska ge ytterligare vägledning, givet vad som har hänt på sistone. Jag återkommer till de externa dimensionerna av migrationsfrågorna när vi pratar om FAC.

Europeiska rådet ska för det andra diskutera frågan om att fördjupa samarbetet inom ramen för den ekonomiska och monetära unionen. Ut-

gångspunkten för den diskussionen är det paket med åtgärder som kommissionen presenterade i oktober och som ska genomföras fram till halvårsskiftet 2017.

Den tredje frågan rör EU:s inre marknad. Här är det tänkt en heltäckande diskussion om den inre marknadens alla dimensioner. En viktig utgångspunkt för det är kommissionens inre marknadsstrategi, som presenterades i slutet av oktober.

För det fjärde kommer de brittiska planerna på folkomröstning om EU-medlemskapet upp. Premiärminister Cameron har sagt att han vill se en överenskommelse vid toppmötet.

Slutligen ska Europeiska rådet återkomma till frågan om EU:s relationer till Ryssland och utvecklingen i Ukraina. EU:s sanktioner mot Ryssland löper ut i januari nästa år. Då behöver frågan om förlängning utvärderas i ljuset av utvecklingen på marken och genomförandet av Minsköverenskommelsen.

I sak återkommer regeringen till nämnden inför mötena i december om regeringens positioner.

Anf. 5 MARGARETA CEDERFELT (M):

Sanktionerna mot Ryssland kommer att utvärderas och diskuteras. Utifrån detta undrar jag vad som kommer att vara utrikesministerns ståndpunkt. Som jag ser det är sanktionerna viktiga. Det skulle vara mycket olyckligt om sanktionerna hävs. Jag vill ha en kommentar kring detta.

Anf. 6 JENS HOLM (V):

Jag hörde inte riktigt vad utrikesministern sa om Storbritannien och Cameron. Jag tyckte att det var att Cameron vill ha ett bud eller ett besked från EU.

Min fråga är helt enkelt: När väntas EU svara Storbritannien på det förslag som de har lagt fram? Kommer det att vara klart till toppmötet, eller kan man vänta sig att det blir senare?

Anf. 7 ORDFÖRANDEN:

Jag kan berätta att jag fick britternas förslag häromdagen och lämnade in det till kansliet för diarietföring, så det ska finnas tillgängligt, om ni vill läsa deras inskickade dokument till mig.

Anf. 8 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Herr ordförande! Det är mycket viktiga och stora frågor som ministern redogjorde för, och det är bra att de kommer upp på rådet.

Låt mig följa upp vad min kollega Margareta Cederfelt sa om sanktioner mot Ryssland. Man diskuterar lite kring de upphävda sanktionerna mot Vitryssland häromdagen. När man är i Ryssland och diskuterar Ukraina vore det väl bra om man kunde försöka få upp frågan om den vidare utvecklingen i Vitryssland på dagordningen. Det tycker vi från vårt håll, utifrån att sanktionerna i grunden är upphävda men att vi inte har sett några förbättringar på något område när det gäller situationen i Vitryssland.

Anf. 9 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Tack, statsrådet!

Från Sverigedemokraternas sida vill vi lyfta fram ytterligare en sak inför det här toppmötet. Det är självklart kopplat till den migrationskris som vi har sett de senaste månaderna och som inte minst har drabbat vårt eget land mycket allvarligt.

Vi anser att regeringen redan nu bör begära undantag från den gemensamma asylpolitiken i EU, att vi ska flagga för att lämna in en sådan begäran till kommissionen och förvarna rådet om att regeringen avser att komma in med en sådan begäran.

Regeringen bör således enligt vårt förmenande begära undantag från asylprocedur, mottagnings- och kvalifikationsdirektivet samt Dublinförordningen enligt artikel 78.3 i Lissabonfördraget. Med det mycket ansträngda läge som vi ser i dagsläget ser vi att det är en åtgärd som behöver vidtas. Det vore intressant att höra statsrådets åsikt kring det förslaget.

Jag vill faktiskt anmäla en avvikande mening i förhållande till regeringen i det fall regeringen inte vill gå oss till mötes beträffande det här förslaget.

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Artikel 78.3 avser en nödsituation beroende på folkrörelser från tredjeland, för dem som inte kan fördraget utantill.

Anf. 11 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr ordförande! Det vi först och främst pratar om nu är en informationspunkt om dagordningen för mötet – så att vi är helt på det klara med det. Men jag tycker att det är bra med de frågor som jag har fått och svarar gärna på frågan om sanktionerna mot Ryssland.

Vår hållning har hela tiden varit att detta måste följa två spår. Det måste följa spår som har att göra med stödet till Ukraina, som måste förbli starkt, konsekvent och uthålligt, för det är också den viktigaste signalen gentemot Ryssland – att vi inte accepterar den ryska aggressionen, inte accepterar att man annekterar ett annat lands områden.

Sanktionerna är en del av en större politik och strategi gentemot Ryssland. Sanktionerna är en viktig bit. Vi har hela tiden hävdats att det är viktigt att behålla dem. Vi har inte för avsikt att föreslå att man ska lätta på sanktionerna, utan vi menar – i alla fall i dagsläget, om inget dramatiskt händer – att sanktionerna är en viktig bit av vår Rysslandsstrategi. Det är också min utgångspunkt inför de diskussioner som vi har i FAC, och det har varit min ståndpunkt i FAC.

Sanktionerna har inget egenvärde i sig, annat än att tjäna som en påtryckning, så att vi vill få Ryssland att börja agera på ett bättre sätt. Sanktionerna måste vara en del i en större strategi. Det hoppas jag är ett klart och tydligt besked om den saken.

Storbritannien vill helst att frågan ska diskuteras på Europeiska rådet, men detta är en pågående dialog med Storbritannien. Som ni märker har det skickats ut trevare. Det har skickats brev till alla länder, och det är debattartiklar för att från Storbritanniens sida försöka få förståelse för deras ståndpunkt. Detta kommer att pågå ända till nästa toppmöte.

Vitryssland är inte på dagordningen nu, utan det är en egen fråga att diskutera, tycker jag.

Nej, Sverige kommer inte att begära några undantag. Vi kommer att förbli en lojal medlem av EU men också en kritisk medlem och ett medlemsland som dessutom föreslår att vi ska initiera en diskussion om hur Dublinförordningen ska förändras, hur vi ska ha det med det normativa och lagliga ramverket för hur vi handlar i så här svåra situationer och hur vi hanterar flykting- och migrationskriser, förutom att vi hanterar en akut situation just nu. Det är alltså inte aktuellt för dagen för vår del att begära några undantag.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Anf. 13 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M):

Utifrån att Vitryssland kom upp, som svar på min fråga: Nej, det var just detta att Vitryssland inte finns med på dagordningen som vi tycker är ett problem. Vi tycker att det vore bra om Sveriges regering kunde driva på för att Vitryssland ska tillföras dagordningen för mötet.

Anf. 14 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för svaret, även om det dessvärre inte var särskilt positivt ur vårt perspektiv. Vi anser att det är viktigt att vi tar ansvar i ett sådant här läge och tar ansvar framför allt för vårt eget land i det här fallet. Vi ser en enorm kris som drabbar inte minst Sverige, och regeringen har själv fått omvärdera många av sina ståndpunkter på området.

Detta är en konkret åtgärd som man kan vidta. Förvisso är det en informationspunkt, förvisso är det förberedelser inför toppmötet, men man kan redan nu flagga i rådet för att Sverige tänker vidta den här åtgärden.

Jag hoppas verkligen att regeringen tänker om. Man har redan tänkt om beträffande exempelvis inre gränskontroller, och man kommer nog att tänka om också på andra håll.

En annan sak som statsrådet tog upp var Dublinförordningen, som jag också nämnde i mitt tidigare anförande. Tyvärr har vi olika utgångspunkter här. Socialdemokraterna kan välkomna en diskussion om Dublinförordningen, om man till exempel ska omförhandla den, och vill då stärka förstalandsprincipen, inte minst återigen för att avlasta Sverige, som dignar under det enorma asyltrycket. Men om man har regeringens utgångspunkt att Dublinförordningen ska omförhandlas i syfte att införa någon form av permanent, tvingande omfördelningsmekanism eller någon liknande lösning är vi mycket negativa till det.

Jag kvarstår vid min tidigare avvikande mening.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Det är som sagt en informationspunkt. Men du får alla chanser i världen att ha en avvikande mening den 11 december, när vi ska ha det formella samrådet.

Anf. 16 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ja, eftersom ni ska förbereda det rådsmötet kommer jag att fortsätta vidhålla det som jag har tagit upp tidigare med statsministern.

En sak är, som sagt var, att man behöver något annat än Dublinförordningen om det nu inte är så att man vidhåller att den ska fungera. Det gör den ju inte.

Det andra är att vi måste få kontroll på de yttre gränserna. Den frågan måste, tycker jag, nästan allra högst upp på dagordningen. Vi har i dag ingen kontroll på vilka som kommer in i EU. Vi ser att det nu har startats en offensiv mot Isil. Det är bra. Men vi vet också att det kan skapa nya migrationsflöden, där vi inte vet vilka som infiltrerar. Det här är någonting som vi måste ta på allvar, menar jag. Jag tycker att det ska högst upp på dagordningen. Säkerheten för Europa men också, i förlängningen, för svenska medborgare är någonting som måste tas på största allvar.

Sedan är det den tredje punkten om lagliga vägar in. Det måste finnas med på dagordningen. Om fler och fler länder stänger gränserna måste vi hitta lagliga vägar in för personer. Det handlar om att de ska kunna söka asyl men också om arbetskraftsinvandring.

De frågorna hoppas jag kommer upp på dagordningen.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Ja, vi återkommer till migrationsfrågor när vi pratar om utrikesmötet. Det är en särskild punkt. Man kan komma med förslag och avvikande meningar där.

Tack så mycket för informationen!

Anf. 18 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag upplever det som att vi tidigare vid informationsärenden har kunnat anmäla avvikande mening, men i det här fallet får vi alltså inte tillåtelse att göra det. Det här är en förberedelse inför det kommande toppmötet. Det är stora och svåra frågor som måste börja hanteras nu, menar vi. Om vi tar upp en diskussion precis då och inte börjar flagga nu har vi förlorat massor med tid. På en dag kan det komma 2 000 människor till det här landet.

Jag menar att vi i något forum måste få en möjlighet att föra fram våra ståndpunkter. Jag vill också anmäla en avvikande mening om vi har en avvikande mening. Jag menar att man i det här fallet åtminstone kan föra en informell diskussion och förbereda andra nationer på att vi har den här hållningen eller att vi kan komma att ha den här hållningen. I alla fall om vi får bestämma har vi den här hållningen.

Det är ett starkt önskemål från min sida.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Ja, och vi hade en sådan diskussion förut. När jag pratade med representanter för olika partier tyckte en majoritet att vi skulle behålla informationspunkterna som informationspunkter. Däremot hamnar allt det du säger här i de stenografiska uppteckningarna och utrikesministern och regeringen har hört exakt vad ni vill. Det är bara den formella delen: att vi inte har möjlighet att ha avvikande mening på informationspunkter. Eftersom det har uppstått en sådan diskussion tyckte vi att det var enklast att hantera det på det sättet: att man inte gör så. Men allt det du säger här

och vad Sverigedemokraterna tycker är fullkomligt tydligt och kommer också att finnas i protokollet.

Jag hoppas att du kan nöja dig med det den här gången. Du får ta upp en diskussion igen sedan om du vill ändra praxis.

Då kommer vi till dagordningspunkt 7, Garantera respekt för rättsstaten.

Anf. 20 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr ordförande! Arbetet för att värna mänskliga rättigheter och rättsstaten är förstås en prioritet för regeringen. Vi tillhör de medlemsstater som driver på för att stärka efterlevnaden av grundläggande rättigheter och rättsstatens principer och för att rådet ska utveckla en tydligare roll i det arbetet.

Därför välkomnade vi i regeringen att allmänna rådet i december förra året beslutade att inrätta en årlig dialog i rådet för att främja och värna rättsstaten i EU, parallellt med kommissionens ansvar som väktare av fördragen och för tillämpningen av ramverket, som inrättades 2014. Det har vi pratat om tidigare här i nämnden.

EU-institutionerna och medlemsstaterna har ett gemensamt ansvar för att de grundläggande värdena, vilka innefattar rättsstatens principer, följs och respekteras. Det är särskilt viktigt i en tid när EU:s gemensamma värden utmanas både av yttre faktorer och av medlemsstaternas egna tillkortakommanden. Och det är en trovärdighetsfråga, inte minst i alla våra externa relationer.

Den första årliga dialogen ska hållas nu vid allmänna rådet på temat Rättsstatsprincipen i digitaliseringens tid. Inför dialogen har ordförandeskapet presenterat två diskussionsunderlag som nämnden har tagit del av. Det ena beskriver dialogens bakgrund och strukturen vid mötet. Kommissionen inleder med en redogörelse för utfallet av symposiet om grundläggande rättigheter, som handlade om islamofobi och antisemitism, den 1–2 oktober. Sedan inbjuds varje medlemsland att dela med sig av dels en positiv erfarenhet, dels en utmaning i rättsstatsarbetet. Och så blir det en diskussion kring huvudtemat digitalisering.

I det andra ordförandeskapspapperet förs resonemang kring huvudtemat, och det lyfts fram fyra komplexa områden med starka kopplingar sinsemellan där rättsstatens principer är centrala: yttrandefrihet, internets styrning, dataskydd och cybersäkerhet.

Medlemsstaterna ges möjlighet att kommentera det övergripande digitala temat och också att indikera behov av ytterligare åtgärder på EU-nivå.

I anslutning till det här temat vill regeringen peka på två saker, dels den växande utmaningen att försvara skyddet för individens rättigheter, dels behovet av en samlad politik i enlighet med rättsstatens principer i internetrelaterade frågor. Internet är nämligen en sådan central del av människors vardagsliv, precis som det är det av länders ekonomier. Ett öppet, tillgängligt och säkert internet blir allt viktigare, inte minst för Sverige. Den tekniska utvecklingen har skapat helt nya möjligheter för människor att utnyttja sina rättigheter. Samtidigt är utmaningarna många. Internet används av terrorister och extremister för rekrytering och propaganda. It-brottsligheten tilltar. Rasistiska och extremistiska åsikter frodas i slutna rum. Risker för användning av cybervapen i konflikter

ökar. Och stater drar nytta av internets öppenhet för desinformation och informationsoperationer. På sistone har vi sett exempel på det.

I en tid när globala normer för de här frågorna etableras är det särskilt viktigt att säkerställa att EU:s svar på utmaningarna är effektivt, inte hanteras i stuprör och bygger på rättsstatens principer. Ett bättre användande av befintlig expertis på rättsstatsområdet som rådgivare och ett horisontellt och samlat grepp om de internetrelaterade frågorna är viktigt.

Vidare kommer regeringen som ett positivt exempel, med koppling till yttrandefriheten, att framhålla den centrala roll som det civila samhället har för utvecklingen av livskraftiga demokratier, inte minst i värdandet av mänskliga rättigheter. Det är ofta de som är våra ögon och öron ute i fält, så att säga, och som kan vara de som kämpar för mänskliga rättigheter. Deras arbete som pådrivare, granskare av makthavare, kunskapsbärare och informationsspridare är ett viktigt bidrag i främjandet och upprätthållandet av rättsstatens principer.

Det är en viktig erfarenhet som vi har i vårt land, men det är lika giltigt i ett europeiskt och globalt perspektiv. En förutsättning för att de ska kunna fullfölja sina viktiga uppgifter är att arbetet inte inskränks. Här har vi som EU:s medlemsländer ett särskilt ansvar att föregå med gott exempel.

Det är våra utgångspunkter för den här diskussionen.

Anf. 21 TINA ACKETOFT (FP):

Det är som statsrådet säger viktigt att Sverige är en tydlig röst just på den här punkten, som ligger oss alla nära hjärtat och som ständigt behöver bevakas. Det är särskilt så just nu.

Det är bra att man driver på att rådet ska agera i fråga om detta, parallellt med kommissionen, naturligtvis. Jag tycker också att det är ypperligt att man framhåller det civila samhället.

Men jag saknar oberoende medier i detta. Det fanns ett skäl till att Putin slog till så hårt mot civilsamhället. Det är förhoppningsvis vår fria röst i de här länderna, som annars inte har någon frihet. Men så är det också med oberoende medier. Jag skulle vilja höra varför man inte tar upp just den gruppen, som jag tycker är minst lika viktig. Det finns naturligtvis massor med grupper. Man kan inte nämna alla, men just oberoende medier måste ha en särställning, anser jag.

Det är bra att detta nu har kommit som ett tillägg till det tidigare arbete som vi har haft – det gäller kommissionen framför allt. Det är också roligt att läsa att det bara var ett fåtal som var tveksamma eller negativa till det nya ramverket. Man framhöll då att överträdelseförfarandet och artikel 7-förfarandet räcker. Ingen är namngiven, men jag hör naturligtvis Ungern i bakgrunden. Jag kan ha fel. Men detta riskerar att bli en trevlig samtalsklubb. Det är väl bra att man lyfter fram goda exempel och kommer med konstruktiva råd och så vidare, men jag skulle vilja att Sverige fortfarande är en tydlig röst när det gäller just Ungern. Jag skulle vilja att man pekar ut. Här får man faktiskt hålla på med lite naming and shaming. Det kan inte vara så att man när man har kommit in i klubben för 28 får bete sig precis hur som helst mot sin befolkning när vi pratar om mänskliga rättigheter och demokrati.

Med lite varningsflagg för att det kan bli en trevlig samtalsklubb skulle jag vilja höra utrikesministerns tankar om hur man kan bli mer

tydlig och sätta mer press på Ungern även med detta medel. Uppenbarligen har inte artikel 7-förfarandet någon som helst möjlighet att slå igenom, som vi har sett. Det har gjorts försök med detta vad gäller Ungern.

Anf. 22 MARGARETA CEDERFELT (M):

Ordförande! Jag har liknande frågor. Den första handlar om att det naturligtvis är väldigt välkommet att det finns en dialog, att den är övergripande och att den bygger på rättsstatens principer. Men det handlar om att föra en dialog vid endast ett tillfälle. Det låter för mig som att det är viktigt att följa upp vad dialogen kommer att leda fram till, att det finns en pågående dialog som inte avstannar utan löper under året. Jag skulle gärna vilja få kommentarer kring hur dialogen kommer att följas upp.

Sedan är det den andra delen. I Sverige har vi en grundlagsstadgad yttrandefrihet. Vi har en grundlagsstadgad mediefrihet med mera. Jag saknar här också det tryckta ordet. Det här med medier är stort. Det är frågor som är utsatta i dag. Många länder, framför allt Ungern, gör våld på detta. Hur kommer regeringen att driva och verka för att yttrandefriheten ska gälla i ett bredare perspektiv? Internet är förstås oerhört angeläget, men det finns ett mycket större hot när det gäller yttrandefriheten. Jag vill mycket gärna ha kommentarer om det.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Nu var det ett tag sedan jag läste det här meddelandet. Men min känsla var i alla fall att det finns ett fokus på att stoppa det dåliga, så att säga. Man vill inte ha hatbrott, rasism och propaganda. Men i iveren att ta bort det man inte vill ha riskerar man att begränsa möjligheterna för det man vill ha, nämligen en fri och öppen debatt och dialog och oberoende medier.

Jag tycker att det är viktigt att Sverige behåller frågan varför vi gör saker på internet, just för att ge alla möjlighet att uttrycka sig på ett vetligt sätt och inte ha avstängning, instängning och nedstängning på det sätt som man kan förledas att tro ibland när man ska försöka göra någonting åt det dåliga.

Det handlar om att man behåller båda perspektiven här. Rättsstaten innehåller två bitar. Den ena är att man ska slippa bli kränkt och hatad på det sätt som är olagligt. Men det är också mycket viktigt att man ska ge rätt till en öppen och fri debatt, för det är alltid den bästa vaccineringen mot att folk ska bli lurade av propaganda. Det är viktigt att den fanan också hålls högt.

Anf. 24 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen! Jag har noterat att jag vid flera tillfällen har fått ställa frågan om mänskliga rättigheter också kombineras med demokrati. Jag vet att vi från Kristdemokraterna kontinuerligt i alliansregeringen drev att de begreppen alltid måste hänga ihop. Jag noterar när jag läser i Vallettadokumentet att mänskliga rättigheter är med. Men många av de här länderna vill inte att vi nämner demokrati.

Jag tycker att det är väldigt viktigt att vi aldrig får glömma bort demokratins grundprinciper och det vi tror på kring demokratin. Jag skulle

bara vilja ha en kommentar. Kan statsrådet säga någonting om det här dokumentet? Kan man säga att demokrati och mänskliga rättigheter hänger ihop i dokumentet?

2015/16:16
13 november

Anf. 25 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Statsrådet! Jag har ett antal frågor till statsrådet.

Vi upplevde att den skriftliga föredragningen var något allmänt hållen och något luddig, till och med. Nu har statsrådet utvecklat detta muntligen. Men jag har fortfarande ett antal frågor. Det är inte minst kopplat till vilka medlemsstater som egentligen åsyftas, inte minst i den skriftliga föredragningen. Det nämns inte något specifikt land, men man hänvisar hela tiden till medlemsstater, lite anonymt.

I diskussionen i nämnden hör vi från både Folkpartiet och Moderaterna landet Ungern nämns. Då är min fråga till statsrådet om de åtgärder som vi nu diskuterar specifikt syftar till att bestraffa ett land som Ungern. I så fall vore det intressant att höra lite mer från statsrådet vad statsrådet anser att just Ungern bryter mot när det gäller till exempel mänskliga rättigheter.

Det vore också intressant att få höra mer om vilka konkreta åtgärder som man tänker vidta i och med det här förslaget. I föredragningen nämns formuleringen ”samlad politik”. Vad är det för samlad politik? Vilka konkreta åtgärder är det som man kommer att föreslå?

När det gäller diskussionen om yttrandefrihet tyckte jag faktiskt att Miljöpartiet framförde en vettig synpunkt, nämligen att vi måste värna yttrandefriheten mer. Den är satt under stort tryck och hot, inte minst i vår del av världen och såklart ännu mer i andra delar av världen.

I fråga om internet kan man se att många länder går i en riktning där de censurerar och kontrollerar internet alltmer. Det vore intressant att höra hur regeringen och statsrådet ser på att vi får alltmer censur och kontroll av internet och att informationsflödet stryps för många medborgare på vår kontinent.

Min sista fråga är kopplad till just cyberbrottslighet och nationell jurisdiktion. Hur ser man på den nationella biten i det avseendet?

Avslutningsvis, herr ordförande, välkomnar Sverigedemokraterna självklart att rättsstatens principer efterlevs. Men om det innebär att EU bestraffar länder som man inte gillar och som för konservativ politik på något område välkomnar vi inte förslaget. Om det här är ett sådant förslag, som syftar till just det, anmäler jag avvikande mening i alla fall i förebyggande syfte, med reservation för vad regeringen svarar.

Anf. 26 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Alla de här frågorna och synpunkterna är relevanta och kloka.

Till att börja med tror jag att man ska påminna sig ramen för de här diskussionerna. Det har varit en lång kamp att ens få upp frågorna ordentligt på EU:s dagordning. Inte minst den förra regeringen drev på för det. Och det ska de ha all heder för. Det är viktigt att konstatera. Än är det alltså tidigt att ens komma i gång med den här dialogen. Detta är det första som sker i form av att etablera en process för att diskutera de frågorna. Då är det viktigt att ha klart för sig hur det ska gå till och vad som ska tas upp.

Tanken är att öka den gemensamma förståelsen mellan medlems-

länderna för att rättsstatens principer ska efterlevas. Man ska kunna föra en öppen och förtroendefull diskussion. I det här läget går det inte ut på naming and shaming. Man kan diskutera ett visst beteende eller åtgärder. Men det handlar inte om att sitta och peka finger. Då har vi dödat dialogen med en gång. Vi ska vara glada över att ha skapat en process, att det finns en öppning till dialog. Syftet är att vi ska vara överens om hur man ska tolka rättsstatens principer.

Det är som jag påpekade helt naturligt att fria medier också är en del av vårt resonemang. Temat är ju digitalisering. Man har alltså försökt avgränsa diskussionen på så vis och göra den tematisk. Men det är självklart att fria medier är ett led i det. Det tar jag förstås med mig till regeringen.

Vi måste komma ihåg varför det är en dialog och varför processen inte har kommit längre. Det kan man verkligen fråga sig, Margareta. Vi önskar att den hade kommit mycket längre. Kanske tog vi det för givet under för lång tid att vi var överens i EU om principen om mänskliga rättigheter och demokrati. Vi nämner det alltid i samma andetag och kopplar ihop demokrati och mänskliga rättigheter. Men alla länder vill inte ha det på det sättet.

Det finns också ett starkt motstånd mot att alltid diskutera demokratin och demokratins arbetssätt eller att det ska ifrågasättas i EU-sammanhang. Ibland måste man säga att nu koncentrerar vi oss på det här spåret, resonerar kring de här frågorna och tar oss an det på det sättet. Men för mig är det självklart att mänskliga rättigheter hör ihop med demokratin. Hur ska det annars bli en folklig kontroll av efterlevnaden av mänskliga rättigheter?

Jag vill också säga någonting om vad vi menar med samlad politik. Det finns en växande internationell debatt om normer och regler när det gäller internetrelaterade frågor. Låg- och medelinkomstländer försöker då hantera utmaningarna med ett växande internet och försöker ofta svara med ökad statlig styrning, kontroll, blockeringar, censur och sådant som nämndes. Därför är det viktigt att resonera om att den typen av insatser inte är vägen framåt.

Hur försvarar vi individens rättigheter i allt detta? Det är vår utgångspunkt där vi menar att vi kan bidra till debatten.

Man kan beklaga att vi inte har hunnit längre. Men det är ändå de första trevande stegen på vägen mot att etablera en riktigt bra dialog. Kommissionen får följa upp och om nödvändigt agera gentemot enskilda medlemsländer i enlighet med ramverket eller artikel 7 i fördraget. Det är kommissionens roll. Det är inte vi som ska peka ut syndabockar eller andra länder. Vi ska försöka samtala på ett sådant sätt att vi förhoppningsvis kan få större enighet om hur demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer ska uttolkas.

Vi får ta det steg för steg. Jag tycker att det ligger en stor styrka i att vi har en sådan samsyn i Sverige om de här frågorna. Det är vad vi kommer att bära med oss. Och jag tar gärna med mig de synpunkter som har lämnats här.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens inriktning.

Anf. 28 PAVEL GAMOV (SD):
Jag kvarstår vid den.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:
Då går vi vidare till punkt 8, Interinstitutionellt avtal om bättre lagstiftning.

Anf. 30 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):
Herr ordförande! Frågan om det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning var även i våras uppe i nämnden vid ett par tillfällen. Hans Dahlgren hade en överläggning med KU i frågan för ett par veckor sedan. Då kom man överens om några tillägg till regeringens ståndpunkt. Den framgår av den kommenterade dagordningen.

Förhandlingarna mellan institutionerna inleddes i juni. Sedan dess har det varit ett antal möten. Som ni kanske minns presenterade rådet sina tre huvudprioriteringar i ett brev till kommissionen innan förslaget till avtal lades fram. Det var program, flerårig planering såväl som samarbetet mellan institutionerna kring kommissionens årliga arbetsprogram. Rådet lade stor vikt vid att Europaparlamentet och rådet ska likställas i processen. Det återspeglas redan i kommissionens förslag.

De övriga prioriteringarna var verktyg för bättre lagstiftning, konsekvensutredningar och konsultationer och delegerade akter.

Vid ordförandeskapets senaste återslag till Coreper framkom att man var ganska nära en överenskommelse när det gäller kapitlet om lagstiftningsverktyg. Och vad gäller program och planering finns det nu en preliminär överenskommelse.

Frågan om delegerade akter och genomförandeakter är svår. Jag känner igen det från min tid i kommissionen. Vid rådsmötet väntas ordförandeskapet ge ytterligare uppdatering om de förhandlingarna – detta sexiga ämne om interinstitutionella avtal.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:
Ja, och för dem som vill grota ned sig ordentligt har vi det på bordet framför oss.

Anf. 32 JENS HOLM (V):
Jag funderar just på delegerade akter och genomförandeakter. Man kan på väldigt goda grunder tycka att det är ganska odemokratiskt att EU-kommissionen, som är ett icke-folkvalt organ, får gå vidare och ändra i de lagar som finns.

Har Sverige spelat någon roll i detta? Var står vi där egentligen?

Anf. 33 PAVEL GAMOV (SD):
Herr ordförande! Vi sverigedemokrater vill hänvisa till vår avvikande mening i konstitutionsutskottet den 20 oktober men även tidigare här i EU-nämnden. Den är framför allt kopplad till att vi anser att regeringen

ska vara ännu tydligare i sin kritik mot trilogerna och gäller även att man ska ha full insyn.

Anf. 34 MARGARETA CEDERFELT (M):

Ordförande! Jag har en fråga om regelförenklingarna när det gäller att förenkla för medborgare, företag och samhället i stort.

Regeringen lyfter upp arbetstagares rättigheter. Det är alldeles utmärkt. Men jag vill förvissa mig om att regeringen också driver frågan om regelförenklingar för företag. Det är en oerhört angelägen fråga, inte minst vad gäller tillväxt och Europas möjligheter att klara sig på den internationella marknaden.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Jag har också några kommentarer.

Jag har erfarenhet av impact assessments av parlamentets olika förslag. De få gånger vi har gjort det har det tagit månader, och resultaten har varit mycket dåliga. Då har vi fått göra om det och förändra det. Sedan har det blivit en diskussion om vi ska ta hänsyn till det.

Det blir svårt att genomföra i praktiken. Nu står det i och för sig att de själva ska definiera när det behövs. Men då uppstår en massa politiska strider när det behövs. Jag tycker att politik ska vara politik. Man får ta det politiska ansvaret om man vill förändra någonting. Hur regelverket om impact assessments ska tolkas ska inte avgöras i en byråkratisk strid.

Jag hoppas att det inte blockerar möjligheten att förbättra kommissionens förslag. Historiskt sett – det är ingen garanti för att det alltid blir på det sättet – har parlamentet på till exempel miljöområdet ofta velat gå längre än kommissionen. Det vore synd om kommissionen med hjälp av teknikaliteter skulle kunna blockera förbättringar. Jag hoppas att det lämnas tillräcklig flexibilitet där och att det inte blir en för stor åtstramning.

När det gäller tillgång till rådet är det intressant med större möjligheter att delta i rådsmöten. Men jag hade velat se en större reform genom att öppna upp och ha ett ordentligt sätt för att spåra dokumenten, att de har ett dokumentnummer. På så sätt kan man se att dokument som dras upp faktiskt finns på riktigt genom att de registreras. Då kan saker som har hamnat i en trilog dokumenteras, och de dokumenten kan begäras ut i efterhand eller på förhand.

Det är viktiga bitar. Jag saknar ett tydligt språk när det gäller det.

Anf. 36 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ordförande! Jag vill säga några ord om vad Sverige har drivit i frågan. Till att börja med vill vi att beslutsfattandet ska bli mer öppet och effektivt. Det gäller både medbeslutandet och arbetet med att ta fram delegerade akter. Vi tycker inte att avtalet ska ändra de befogenheter som respektive institution har enligt fördraget. Vi tycker att kommissionens förslag ska vara motiverade utifrån befogenhet, subsidiaritet och proportionalitet. Vi tycker att det ska bidra till regelförenkling. Och vi tycker att avtalet inte ska få ställa för stora krav på medlemsstaterna när det gäller genomförande av lagstiftning. Det är våra principiella ståndpunkter.

Det är nästan alltid delegerade akter och genomförandeakter som blir stötestenen i förhandlingarna. Det är klart att om de inte kan komma

överens om det nu kan frågan lyftas ut. Om det inte går att komma framåt får man helt enkelt fortsätta förhandla och ta det separat så småningom.

När det gäller företag är vi angelägna om att man inte ska krångla till det för företag, speciellt inte små och medelstora företag. Men jag vill påstå att det brukar vara en allmän hållning att man ska se till att de villkoren tillgodoses. Däremot diskuterar man mindre ofta att det inte ska leda till att arbetstagares rättigheter försvagas i fråga om arbetsmiljö eller miljö- och konsumentskydd.

Det får inte bli för krångliga regler, för vare sig företag eller arbetstagarer. Det har uppmärksammats av flera medlemsstater och även nämnts i rådets brev.

Det som ordföranden säger om impact assessments och att spåra dokument blir väldigt tekniskt. Jag får ta det med mig. Jag kan inte alla detaljer om exakt var man är i den frågan. Är det okej om någon av mina medarbetare svarar på om det har varit uppe?

Anf. 37 Departementsrådet ANNIKA SÖDERBERG:

Jag arbetar vid Statsrådsberedningens EU-kansli.

När det gäller impact assessments är det precis som ordföranden säger att kommissionen hade längre gående krav på rådet och Europaparlamentet att göra sådana, men de verkar inte nå framgång i den frågan i förhandlingar. Man landar i stället i princip på det som gäller i dag, det vill säga man avgör själv när det ska göras.

Spårbarhet av dokument under trilogerna är en fråga som man just nu diskuterar. Det är en prioritering som vi har drivit hårt från Sveriges sida och som också finns med i rådets handlingslinje. Vi hoppas att vi ska nå dit.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Ja, det är en oerhört viktig fråga, eftersom nästan 80 procent av lagstiftningen i dag sker på det sättet och inte enligt standardproceduren. Då är det ytterst viktigt att medborgarna har en chans att granska vad vi gör.

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Pavel! Du slutade med att säga att ni nöjer er med detta. Betyder det att du nöjer dig med att deklarerar en avvikande mening eller att du nöjer dig med det som ett medskick? Jag var inte riktigt klar över det.

Anf. 39 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Det uppstod en otydlighet här. Jag hänvisade till en avvikande mening i konstitutionsutskottet den 20 oktober. Dock blev vi uppmärksammade här på att det enligt protokollet inte finns någon sådan, och vi beklagar såklart att vi har blivit felaktigt informerade. Däremot har vi haft den här diskussionen tidigare i EU-nämnden, och jag vill minnas att vi då har anmält avvikande mening och att våra ståndpunkter och åsikter i alla fall framgår enligt de stenografiska uppteckningarna.

Jag nöjer mig med att nu anmäla avvikande mening med hänvisning till vad vi har sagt tidigare i det här ärendet.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Då blev det tydliggjort.

Anf. 41 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Ordförande! Kommissionens arbetsprogram för nästa år kallas *No time for business as usual*, och det kan man ju säga är ett understatement. Arbetsprogrammet antogs den 27 oktober, och Junckers tio politiska prioriteringar är grunden för det.

Kommissionen gör tydligt att programmet är framtaget i enlighet med principen om bättre lagstiftning och att ett gemensamt agerande ska vara effektivt och ändamålsenligt. Kommissionen betonar också de tre institutionernas gemensamma ansvar för genomförandet av arbetsprogrammet. Sedan finns det tydliga resonemang om vikten av ett arbetsprogram som bygger på effektivitet och genomförbarhet och förslag som medlemsstaterna har reella möjligheter att enas om.

Regeringen välkomnar det här arbetsprogrammet. Det är tydligt att kommissionen har tagit fasta på att fokusera på områden som man bedömer har ett mervärde ur unionsperspektiv. Programmet innehåller i år 23 nya förslag. År 2012 innehöll det 129 nya förslag och 2004 hela 300 förslag.

Arbetsprogrammet innehåller bland annat ambitiösa förslag för att möta de utmaningar som EU och dess medlemsländer står inför. Det handlar förstas om flykting- och migrationspolitiken, åtgärder för tillväxt och jobbskapande och att främja en väl fungerande inre marknad med rättvisa villkor. Utvecklingen i vårt närområde förstärker ytterligare behovet av ett samlat europeiskt svar, och regeringen ser positivt på att kommissionen bidrar till det här, till exempel genom framtagandet av en ny global strategi för säkerhets- och utrikespolitiken.

Regeringen välkomnar också att kommissionen på ett tydligt sätt adresserar den fortsatta utvidgningsprocessen i arbetsprogrammet. Vi välkomnar också från regeringens sida kommissionens förslag på miljö- och klimatområdet, och vi ser fram emot att kommissionen ska lägga fram ett ambitiöst program om cirkulär ekonomi som ska ersätta det tidigare, tillbakadragna avfallspaketet och se till produktens hela livscykel inklusive hållbar konsumtion och en giftfri miljö.

Regeringen hade önskat en högre ambitionsnivå på miljö- och klimatområdet inklusive användande av ekonomiska styrmedel för att uppnå klimatmålen. Vidare tycker regeringen att det är positivt att kommissionen i det här arbetsprogrammet verkar för att öka kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. Till exempel har det tidigare, tillbakadragna mammaledighetsdirektivet ersatts med förslaget om nystart för arbetande föräldrar som ska förbättra förutsättningarna för just det. Regeringen välkomnar också att kommissionen initierar en pelare av sociala rättigheter.

Regeringen kommer att återkomma till EU-nämnden när respektive förslag ska presenteras och diskuteras.

Anf. 42 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Det sista som statsrådet nämnde, nämligen att regeringen välkomnar att kommissionen initierar ett arbete med en pelare av sociala rättigheter är jag lite undrande och frågande kring. Vi har från svensk sida under många år varit ifrågasättande när det gäller hur mycket social-

politik som ska blandas in i gemenskapen. Min undran är nu om statsrådet har några indikationer på vad den här pelaren ska innehålla. Blandar man sig nu i områden som vi traditionellt från svensk sida har varit emot tycker jag inte att Sverige ska välkomna en sådan ny pelare i fördraget.

2015/16:16
13 november

Anf. 43 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Först och främst vill jag instämma helt och hållet i det som Centerpartiet sa här. Socialpolitik är som vi ser det ett nationellt område som inte ska regleras av EU. Det vore intressant att höra regeringens åsikt om den här pelaren som aviseras i arbetsprogrammet.

Förutom det kommer vi säkerligen att ha en del att säga i ett senare skede rörande respektive förslag. Det här är ju bara första stadiet. Men det man kan konstatera redan nu är att kommissionen återigen har ett positivt netto när det gäller EU-lagstiftning, vilket vi såklart ser som negativt. Det vi verkligen vill framföra redan nu är att vi kraftigt vänder oss emot förstärkningen av EMU och att vi vill att den frågan helt och hållet stryks från agendan. När det gäller EMU-arbetet är vi övertygade om att det kommer att få återverkningar för svensk del alldeles oavsett om vi är med i den europeiska monetära unionen eller ej. Sverige har ju som känt inte något undantag från att ingå i EMU. Vi har en folkomröstning bakom oss förvisso, men vi har inget undantag som till exempel Storbritannien har.

Vi anser att EMU-frågan ska strykas här och önskar såklart att regeringen driver på i den riktningen. I det fall man inte vill tillgodose det kravet anmäler vi avvikande mening.

Anf. 44 MARGARETA CEDERFELT (M):

Ordförande! Jag instämmer med Centerpartiet när det gäller proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna för sociala rättigheter.

Jag vill lyfta upp frågan om ökat deltagande för kvinnor på arbetsmarknaden. Jag hoppas att ökat deltagande för kvinnor som företagare ingår i detta.

Anf. 45 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det här är kommissionens arbetsprogram som redan har antagits. Det vi diskuterar nu är alltså vad vi tycker om det, och man kan ju förstås tycka allt möjligt, till exempel vad som skulle ha varit med eller vad som borde plockas bort. Det jag försöker redovisa är att vi i stort välkomnar det här programmet. Sedan har vi också synpunkter på olika delar eller också att något hade lyfts fram mer, exempelvis miljö- och klimatområdet som jag nämnde eller ambitionerna rörande en viss fråga. Sedan återkommer de med förslagen, och det är då vi får gå in och diskutera substansen i dem. Jag kan bara notera det som ni säger om olika frågor som ni önskar inte hade funnits med eller som borde ha funnits där. Men programmet är som det är. Det är antaget av kommissionen.

Det här med pelaren av sociala rättigheter är jätteviktigt, eftersom det är en principiell fråga för Sverige. Det är lite oklart vad det här kommer att innehålla. Det kommissionen har sagt hittills är att det inte i första hand är lagstiftningsåtgärder de tänker sig utan mer benchmarking eller att lyfta upp frågor som är av intresse för samtliga medlemsländer och som handlar om sociala rättigheter. Sedan kan man komplettera det som

är en mer marknadsinriktad hållning med att också diskutera sociala rättigheter, arbetstagares rättigheter eller vad det nu kan vara för något.

Hittills har man också haft rådsrekommendationer till exempel om inrättande av ungdomsgarantier eller arbetslösas återinträde på arbetsmarknaden. Det är alltså den typen av förslag som vi tror att kommissionen avser. Men det återstår att se när de kommer med konkreta förslag. Vi har samma invändningar. Vi vill inte att man ska gå in och definiera till exempel arbetstagare, därför att det skulle ställa till problem för oss.

Det finns en klar gränsdragning att göra, och nu gäller det att följa upp och se vad kommissionen har tänkt sig och påverka så att det inte blir ett problem för oss och vår sociala lagstiftning. Hittills har vi inte fått några signaler om att det är ett helt nytt legalt ramverk man avser att ha utan snarare den här typen av rekommendationer och ett synsätt som handlar om att människor också måste ha sociala rättigheter i EU.

Anf. 46 PYRY NIEMI (S):

Uppfattade jag frågan rätt om att kommissionens arbetsprogram inte har behandlats i utrikesutskottet eller är under behandling i utrikesutskottet? Det är den. Var det någon som sa så, eller hörde jag fel?

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Som sagt vet vi inte exakt vad det står, men det är punkt 14 i annexet till det här. Där står det så här: Det är lagstiftning och icke-lagstiftning. Genom initiativet om pelare för sociala rättigheter kommer brister i gällande lagstiftning att åtgärdas och gemensamma principer och referensvärden att framställas med sikte på ökad konvergens över tid i fråga om resultat när det gäller sysselsättning och socialpolitik.

Jag tolkar inte heller det som någon direkt lagstiftning där EU ska ta nya maktområden, utan man vill justera vissa brister och ge målsättningar. Så tolkar jag det. Men vi får se, för vi kommer säkert att återkomma till frågan.

Anf. 48 MARGARETA CEDERFELT (M):

Jag ska i så fall förtydliga vad jag menade om kvinnors företagande. Det relaterar direkt till punkten där regeringen uttalar sig om vad den anser. Eftersom regeringen säger att den anser att den vill verka för ökat deltagande av kvinnor på arbetsmarknaden relaterade min fråga till vad regeringen anser om kvinnors företagande och huruvida regeringen också kommer att lyfta upp den frågan.

Anf. 49 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det gör jag gärna. Jag anser att det är självklart att ekonomisk verksamhet och företagande också ingår i vår syn på kvinnors rättigheter och möjligheter. Det är självklart en prioriterad fråga för oss.

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning samt en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Den europeiska planeringsperioden 2016.

Anf. 51 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

2015/16:16
13 november

Ordförande! Det nuvarande luxemburgska och det inkommande nederländska ordförandeskapet förväntas presentera en färdplan för rådets diskussioner om genomförande av den europeiska terminen 2016. Nämnden har fått del av den färdplanen. Vi förväntar oss ingen diskussion kring den vid rådsmötet.

Anf. 52 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Finns det några övriga frågor som kommer att tas upp på mötet?

Anf. 53 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Nej.

§ 2 Utrikes frågor

Utrikesminister Margot Wallström

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
den 12 oktober 2015**

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor den 16 november 2015**

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

När vi gick in i salen noterade jag en viss oro för att det finns ett skriftligt samråd som avslutas strax efter kl. 12. Orsaken till att det blir så kort varsel är att rådets samråd avslutas kl. 13. Tyvärr finns det inte mer tid än så, men jag hoppas att ni kan sätta någon partikollega på att granska detta ifall det är möjligt.

Vi går över till utrikes frågor. Finns det något att tillägga utöver det skriftliga materialet från mötet den 12 oktober?

Anf. 55 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr ordförande! Ja, jag kan säga något om lunchen om extern migration, där Mogherini inledde med att informera om de insatser som gjorts under den nuvarande krisen. Det inkluderar bland annat västra Balkan och östra Medelhavsrutten. Det hölls en konferens den 8 oktober som öppnar för effektivare samarbete med berörda länder och för den centrala Medelhavsrutten, där Vallettatoppmötet höll på att förberedas.

Rapport avlades från föregående veckas RIF-råd. Tre prioriteringar betonades: för det första gemensam kontroll av de externa gränserna, för att stärka förtroendet för Schengenarbetet, för det andra hotspots och för det tredje omlokalisering av flyktingar. Detta håller redan på att bli old news.

Det blev en efterföljande diskussion som behandlade flera olika ämnen. Situationen i de flesta medlemsstater är ansträngd. Många påpekade att krisen inte kommer att försvinna utan så småningom kan bli en ny normalsituation.

Många betonade att kontrollen av de externa gränserna är ytterst viktig, även om arbetet är kostnadskrävande. Återsändande och återtagande diskuterades. Insatser kan göras för att skapa en bättre attityd hos vissa av EU:s partner, men det slutliga ansvaret ligger på medlemsstaternas nationella myndigheter.

Turkiets roll betonades som avgörande för miljoner människor som har sökt skydd i landet.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare till dagordningspunkt 3, Syrien.

Anf. 57 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr ordförande och ärade ledamöter! Frågan är förstas uppe med anledning av hur situationen utvecklas i Syrien och samtalen mellan de internationella och regionala aktörerna i Wien den 30 oktober samt uppföljningen i samma krets på lördag.

Syrien togs upp senast vid FAC den 12 oktober, och då antogs rådsslutsatser. Vi förväntar oss att Mogherini ska brieфа rådet om Wiensamtalen och de bilateraler som hon hade i anslutning till dessa. Rådet kommer att diskutera utvecklingen i Syrien och kommer förhoppningsvis att kunna ge framåtblickande vägledning för EU:s agerande. Inga rådsslutsatser förutses.

Regeringen ser som alla andra med stor oro på det allvarliga läget i Syrien, och vi kommer att fortsätta att driva frågan om ett intensifierat EU-engagemang för en politisk lösning på krisen samt stöd för Staffan de Misturas ansträngningar.

Vi välkomnar samtalen i Wien. Att de regionala och internationella aktörerna har suttit vid samma bord och kommit överens om att mötas igen är i sig ett framsteg. Det är viktigt att processen fortskrider och att man fortsätter att förmå nyckelaktörerna att delta i samtalen. Det man kan se nu av rapporteringen är att Iran ännu inte har rapporterat att de ämnar delta. Övriga aktörer verkar ha bekräftat sitt deltagande.

Det är likaledes viktigt att en FN-ledd politisk process med deltagande av syriska företrädare, förstås också kvinnor, sätts så snart tiden är mogen. En samlad representation av oppositionen i processen är avgörande och en förutsättning för en politisk lösning.

Det är angeläget att Staffan de Mistura, som annars har fått lite kritik gällande detta, intensifierar sina kontakter med oppositionen och uppmuntrar den att skapa en gemensam plattform.

Sverige kommer att verka för att EU i Wienprocessen och i kontakten med nyckelaktörer fokuserar på oppositionell representation och förtroendeskapande åtgärder från regimen, till exempel stopp för tunnbomber och implementering av Genèvekommunikén.

Hur Ryssland agerar i Syrien fortsätter att oroa hela världen. Flygfallen har i huvudsak riktats mot områden där Isil inte är närvarande och har bidragit till att eskalera konflikten. De riskerar också att undergräva Wiensamtalen och det politiska spåret.

>>> Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<

Försvarsministern och jag var nyligen i Irak. När vi träffade premiärminister Abadi påpekade jag förstås att en lösning på Syrienkonflikten är tätt sammanlänkad med fred och stabilitet i Irak, inte minst genom kampen mot Isil.

Där är vi i dag. Vi fortsätter att hålla fast vid det politiska spåret och göra allt vi kan för det. Vi fortsätter med det humanitära stöd vi redan bidrar med. Sedan är det mycket upp till parterna att visa att de är seriösa i samtalen.

Anf. 58 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag har samma inställning som statsrådet har redovisat, men jag har några medskick och kommentarer.

Det ena är Libanon och hur viktigt det är att landet inte drabbas av ett inbördeskrig beroende på det som händer i Syrien. Libanon och Syrien har ju haft en nära koppling till varandra tidigare, så det är viktigt att EU har en beredskap för att göra olika typer av insatser för att stabilisera Libanon.

När det gäller Turkiet och dess motkrav gentemot EU kan man diskutera om Turkiet ska kunna ställa sådana krav. De har ju själva bidragit

mycket genom sina egna destabiliserande insatser när det gäller Isil. Jag tycker att man ska ställa lite motkrav på Turkiet i den här frågan.

Det står att den syriska oppositionen ska inkluderas. Jag tror att vi är många som undrar vilken syrisk opposition som avses, eftersom det finns många grupper vi inte vill inkludera.

Jag vill däremot påpeka det som min kollega i utrikesutskottet tog upp i går, nämligen att kristna och kurder också bör kunna finnas med i fredsförhandlingarna, om de nu inte är inkluderade. De är ändå en stor del av lösningen eftersom de kontrollerar vissa områden i norra Syrien.

Jag vet inte om fonderingen och stödet till närområdet kommer på denna punkt eller på migrationspunkten, men när man diskuterar fondering av medel för att hjälpa flyktingar på plats är det viktigt att även inkludera Irak. Detta har inte funnits med i tidigare handlingar. Man har pratat om Jordanien, Libanon och Turkiet men inte om Irak. Det vill jag betona som ett medskick.

Anf. 59 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Vi vill likt Kristdemokraterna se att kurder och kristna finns representerade när en politisk lösning diskuteras. Vi vill också se fler humanitära åtgärder.

I och med krisen för mottagandet av asylsökande i Sverige har en diskussion om en förestående systemkollaps förts. Då är det viktigt att satsa på närområdet. Regeringen har talat om att dra ned på biståndet. Jag vet inte var regeringen kommer att landa i frågan, men om stödet till närområdet minskas påtagligt ser vi en risk för att krisen blir ännu värre genom att människor får sämre möjligheter att klara sig i närområdet.

Vi ser med oro på regeringens hållning när det gäller så kallade jihadresenärer från Sverige. Vi vill se en mer påtaglig hållning från svensk sida där man motverkar jihadresenärer från Sverige till Syrien. Frågan har varit uppe i EU-nämnden tidigare, men vi har inte nått samsyn med regeringen. Jag vill därför anmäla avvikande mening där.

Anf. 60 MARGARETA CEDERFELT (M):

Ordförande! Jag har en fråga som mer är en politisk kunskapsfråga. I går kom en tjänsteman till utrikesutskottet och föredrog ärenden. Det gjorde han på ett förnämligt sätt när det gällde allt som rörde lagstiftning och ett tjänstemannaperspektiv, men han kunde inte svara på rent politiska frågor.

När det gäller att inkludera FN vill jag fråga: Finns det fler länder som är inne på den linjen, och hur ser möjligheterna ut att få FN att bli aktivt när det handlar om Syrien? Jag undrar också: Går det att definiera vilka grupperingar som finns i den syriska oppositionen och som man diskuterar att inkludera i samtalen?

Anf. 61 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Problemet är för det mesta att utrikesutskottet brukar sammanträda samtidigt som vi har regeringssammanträde, och i går ersatte jag statsministern som ordförande för sammanträdet. Annars ska vi alltid försöka ställa upp. Vi vill föra en dialog på politisk nivå med utrikesutskottet, och det ska vi självfallet göra.

Vilka är det vi menar när vi talar om den syriska oppositionen? Det är viktigt med en samlad och bred representation, inklusive representanter för det civila samhället, såsom kvinnor och företrädare för etiska och religiösa minoriteter. Det är vår utgångspunkt.

När det gäller de fyra kontaktgrupper som förutses och som har diskuterats i FN-spåret är en sådan bred representation en förutsättning för en politisk lösning. Vi tycker att det måste finnas såväl politisk representation som representation av väpnade moderata oppositionsgrupper.

Det finns en oppositionskoalition som kallas SOC. Det är den största politiska oppositionsaktören, men inte den enda. Det är roligt med oppositionsgrupperna därför att de formas och omformas och inte alltid ser likadana ut.

Den väpnade moderata oppositionen är splittrad, men det är inte upp till Sverige att välja vilka grupper eller individer som ska ingå i samtalen. Man får försöka skapa sådana kontakter, vilket vi gör. Vi har också försökt bidra i det som kallas för track 2-spåret, där olika aktörer som ännu har en röst och en sorts plattform bjuds in.

Vi har haft både möten och dialoginitiativ. När vi var i New York bjöd vi speciellt in syriska kvinnor som vi samlade till ett möte. Då kom till exempel kvinnor som har små organisationer.

Där fanns en kvinnlig läkare som har bildat en civilsamhällesorganisation för att hjälpa samhället med medicinsk assistans och också bidra till att behålla folk i landet och behålla en infrastruktur som gör att människor kan stanna där det inte pågår stridigheter. Det är viktigt att de också hittar en plattform och får en röst.

Via Staffan de Mistura är FN representerat. Han kan med sina goda offices hjälpa till i hela processen. Därifrån utgår arbetet med fyra olika grupper som så småningom ska diskutera hur man bygger upp Syrien igen när vi, förhoppningsvis, har fått en fred etablerad. Men det är inte alltid upp till oss att välja eller peka ut, utan det beror mycket på hur de kan formera sig och på hur stridigheter och annat går, alltså hur den väpnade oppositionen ser ut. Det är en rörlig materia, och det är jättesvårt att bedöma. Och det är ett mycket allvarligt läge, som alla redan har förstått.

Turkiets roll, liksom Libanons, är viktig. Det som nu har diskuterats i Valletta får ni tillfälle att ta upp när det blir återrapport, så jag är nog inte rätt person att svara. Det är bättre att ni får tala med statsministern och med dem som fanns på plats i Valletta för att få höra alla schatteringar. Men det är viktigt att EU blir glasklart i kraven på Turkiet. Vad är det vi förväntar oss om vi också ska bidra ekonomiskt för att de ska kunna spela en konstruktiv roll? Det är i alla fall vår utgångspunkt att det måste vara väldigt tydligt vad vi kräver av Turkiet, och vi måste uppmärksamma sådant som sker i Libanon och andra länder i omgivningen, liksom i Irak.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Anf. 63 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag tyckte inte att utrikesministern nämnde något om de kristna och kurderna i fredsförhandlingarna.

Anf. 64 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):
Självklart måste de kristna och kurderna, alltså minoriteterna, vara representerade när vi pratar om oppositionen och när vi samlar oppositionen. Det är utgångspunkten för oss.

Anf. 65 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):
Då är jag nöjd.

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:
Då går vi vidare till dagordningspunkt 4, Migration.

Anf. 67 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):
Herr ordförande! FAC ska följa upp toppmötet mellan EU och en rad afrikanska länder som precis har avslutats. Där deltog statsminister Löfven. Där antogs en handlingsplan och en politisk deklaration. Handlingsplanen fokuserar på migration som den mångfasetterade fråga det är, och man listar åtgärder på områdena laglig migration, internationellt skydd och asyl, vikten av att förebygga och bekämpa människosmuggling och trafficking, återvändande och återtagandeavtal. Dessutom lyfter man fram vikten av att hantera grundorsaker till migration och flyktingströmmar. Man fokuserar också på migrationens positiva utvecklingseffekter. Det är viktigt att enas om gemensamma åtgärder för att förhindra fler katastrofer på Medelhavet och för att angripa orsakerna till att så många riskerar livet för att nå Europa via Medelhavet.

Vid mötet lanserades en förvaltningsfond, den så kallade EU:s nödfond för stabilitet och för att hantera grundorsakerna till irreguljär migration och folkförflyttningar i Afrika. Fonden beräknas uppgå till 1,8 miljarder euro från EU och bilaterala bidrag. De planerade insatserna avser stabilitet, utveckling och ökning av kapaciteten för att hantera migration. Sverige bidrar med 3 miljoner euro till fonden.

Sverige har framgångsrikt verkat för att handlingsplanen ska ha tydliga skrivningar om vikten av att ge flyktingar skydd och att värna asylrätten. Vi har också drivit på för att kränkningar av de mänskliga rättigheterna ska belysas som en av grundorsakerna till migrationen och flyktingströmmarna. Vi har också särskilt uppmärksammat utsattheten och riskerna för alla barn i de blandade migrationsströmmarna, inte minst gäller det dem som är ensamma eller separerade från sina familjer. Lägga märke till att Sverige just nu är det land som proportionellt tar emot störst andel ensamkommande barn. Detta medför ett jättestort ansvar för vårt land under ett antal år framöver. Det är väldigt viktigt att vi förmår hantera detta ansvar på ett bra sätt.

Ska jag ta nästa punkt också, som är västra Balkan? Högnivåkonferensen som jag nämnde tidigare var ett viktigt avstamp, men nu är det dags för den konkreta uppföljningen. Här är det ett behov av fortsatt stöd till utvidgningsländerna på västra Balkan och till Turkiet, som ju har en nyckelroll i hanteringen av strömmarna.

EU bör så långt möjligt använda humanitära instrument och instrument inom anslutningsprocessen för att stärka samarbetet med länderna. Det är viktigt att undvika en situation där fler länder stänger sina gränser, med ökade politiska spänningar som följd. Förbättrade gränskontroller

behöver kombineras med respekt för mänskliga rättigheter och fundamentala friheter.

Toppmötet som Juncker kallade till den 25 oktober, mellan länderna i västra Balkan och angränsande länder, var ett viktigt steg för att förbättra både informationsutbyte och konkret samarbete mellan länderna.

Turkiet återkommer vi till. Det är ett nyckelland. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Det vi hoppas på är att Turkiet ska genomföra viktiga reformer vad gäller gränshantering, dokumentssäkerhet och viseringspolitik. De behöver också göra mer för att integrera syriska flyktingar i Turkiet genom att erbjuda utbildning och tillträde till arbetsmarknaden. Sverige skulle välkomna ett toppmöte mellan EU och Turkiet om de här frågorna.

Anf. 68 TINA ACKETOFT (FP):

Tack, utrikesministern! Vi hade den här frågan uppe i utrikesutskottet i går, och utrikesrådet försökte då förtjänstfullt svara på hela det globala perspektivet. Precis som utrikesministern säger var högnivåkonferensen om östra Medelhavet och västra Balkan-rutten otroligt viktig för att säkerställa att fler länder inte stänger sina gränser. Enligt mina källor var vi i Sverige inbjudet men valde att inte delta på någon nivå över huvudet taget, och det gör mig väldigt orolig, för det är just på grund av de stängda gränserna som vi nu var tvungna att införa gränskontroller. Det har ju varit ett fritt flöde mellan dessa länder.

Jag vill bara på nytt säga att jag tycker att det är oerhört ledsamt att Sverige väljer att inte vara närvarande i alla forum där vi kan vara och där vi dessutom, om man får lov att säga det när man är EU-vän som jag, måste bevaka Sveriges intressen. Det är sorgligt att höra att det var så.

Jag vill bara igen säkerställa detta med Turkiet. Precis som Ungern är Turkiet en av Folkpartiets käpphästar. Det skulle vara väldigt trevligt den dag Turkiet har fått ordning på demokrati och mänskliga rättigheter och hela det paketet, så att det kan bli medlem i EU, men till dess måste det ställas mycket tydliga och hårda krav. Utrikesministern framhöll, precis som utrikesrådet i går, att vi i den process som vi nu är inne i – att närma oss Turkiet på grund av flyktinkatastrofen – ändå måste säkerställa att vi håller samma höga nivå när det gäller kraven i MR-frågor och på demokrati. Jag vill bara förvissa mig om att det är så. Vi får inte heller tumma på vad som är ett säkert land, det vill säga att man skulle börja anse Turkiet som ett säkert land. Vi i Sverige har tidigare varit eniga om att Turkiet inte bör räknas som ett säkert land.

Detta är en diskussion som är svår, naturligtvis. Ur min och Folkpartiets synvinkel har det mer att göra med att Turkiet inte bör få den guldstjärna som det skulle innebära om man blir klassad som ett säkert land så länge som landets egna medborgare inte är säkra internt, och det vet vi att de inte är. Jag vill alltså bara förvissa mig om att vi fortfarande är på samma linje när det gäller Turkiet. Sedan vill jag framföra att jag är besviken över att Sverige inte deltog i högnivåkonferensen den 25 oktober.

Anf. 69 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Tack, statsrådet! Jag har tre punkter på min lista. De sammanfaller väl med Tina Acketofts funderingar. Det handlar mer om

2015/16:16
13 november

en bekräftelse på att jag tycker att regeringen i de här sammanhangen driver en bra linje.

Den första handlar om att vi måste verka för att inte fler stänger sina gränser. Det hoppas jag att ministern fortsätter att driva.

Den andra punkten på min lista handlar om att Turkiet inte är ett säkert land.

Den tredje punkten handlar om att Turkiet inte ska ha något snabbspår i anslutningen till vår union. Turkiet måste behandlas precis som vilket annat ansökarland som helst och i det läge som nu är inte ha någon gräddfil som innebär att man ger avkall på de rättigheter vi har i vår union utan i stället säkerställer att de också gäller för Turkiet vid en eventuell anslutning till unionen.

Anf. 70 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången! Vi talar om migration. Nu gäller ju detta utrikesrådet, och där handlar inte allt om Dublin-förordningen, utan sådant får tas upp av migrationsministern. Men man kan ändå konstatera att det stora trycket är övermäktigt Sverige just nu, vilket också regeringen har sagt.

När man då talar så positivt om transitländer kan man fundera på hur regeringen ser på alla de länder som migranterna passerar innan de når Sverige. Jag kan tycka att det är lite dubbeltydigt hur vi hanterar Turkiet. Å ena sidan säger vi att Turkiet inte är ett säkert land, men å andra sidan tycker vi att de ska återta medborgare som flyr. I Turkiet har man vad jag förstår inga viseringsregler för andra muslimska länder. Man kan åka in från Irak till Turkiet, och jag tror att det gäller för många andra länder också. Man kallar sina muslimska vänner för gäster. Det är väl ungefär på samma sätt som vi skulle se på EU-medborgare. De kan åka mer fritt. Man kan alltså, såvitt jag har förstått, inte söka asyl i Turkiet om man kommer från Syrien, utan man är gäst.

Om nu alla kan söka sig till Turkiet men inte söka asyl eller på något sätt börja jobba och få en framtid där, så är det klart att människor kommer att vilja ta sig från Turkiet. Jag undrar om statsrådet kan säga något om detta: Hur går diskussionerna? Handlar de på något sätt om att man ska kunna få en framtid även i Turkiet, eller ska Turkiet bara vara ett transitland på vägen mot Europa? För mig framstår det som lite otydligt vad Europa och EU egentligen vill i samarbetet med Turkiet. Det här var alltså migrationsfrågorna.

Det andra jag vill ta upp är säkerhetsfrågan. Jag tycker att det är märkligt i dag. När man reser in med flyg kontrollerar vi väskor, om man har vapen med sig, om man har id-handlingar, om man behöver visum och så vidare, men om man kommer sjö- eller landvägen vet jag inte att någon kontrollerar vad man har i sina väskor, om man har id-handlingar, och det är bara på vissa håll som man registreras, om vi ens lyckas göra det. Inom EU har vi egentligen ingen aning om vilka som infiltrerar migrationsflödena.

Den stora majoriteten är människor som bara söker sig en ny framtid och som söker skydd från ett fruktansvärt krig, men vad vidtar EU för åtgärder för att garantera att det inte kommer in terrorister inom EU:s gränser? Vad finns på dagordningen när det gäller detta? Jag tycker att regeringen har varit otydlig. Statsministern har uttalat att han inte tycker

att EU ska sköta de yttre gränskontrollerna. Om jag inte får ett förtydligande här som jag är nöjd med kommer jag att vidhålla det jag tidigare har sagt, nämligen att jag har en avvikande mening med innebörden att regeringen är för dålig på att driva frågan om den yttre gränskontrollen. Jag vill här också nämna frågan om lagliga vägar in, där jag tidigare har anmält avvikande mening i EU-nämnden.

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Jag vill ge en påminnelse om vad talmannens klarspråkshandläggare har givit för rekommendationer till oss. Vi ligger långt efter tidsplaneringen. Jag vill att alla har det i åtanke och har de orden från klarspraksavdelningen ringande i öronen.

Anf. 72 JENS HOLM (V):

Jag vill stämma in i det som tidigare har sagts från Folkpartiet, KD och Centern om Turkiet. Vi är skeptiska till att Turkiet ska belönas i detta läge. Det är ett land som kränker många mänskliga rättigheter, inte minst gentemot minoriteter.

Det finns en stor problematik i att man nu i princip säger till Turkiet, men också till många länder i Afrika i och med den så kallade Khar-toumprocessen, att de ska hålla kvar flyktingar och att de ska ta tillbaka dem. Det är att förvägra och försvåra för människor som flyr från krig och förtryck att kunna hitta en framtid någon annanstans där dessa människor kan få leva vidare.

Vi tycker inte att den trust fund som inrättats är så lyckad. Vi tror inte att det kommer att leda någon vart. Sverige borde inte bidra. Vi borde ha kvar de pengarna i biståndet och kanalisera dem som vi redan gör. Jag tror att vi får bättre nytta för pengarna då. Men nu är det beslutet fattat.

Sedan vill jag lyfta fram den sista frågan. Det är lite svårt att veta var man ska lyfta fram den, men jag lyfter fram den här. Stefan Löfven var i Valletta och sa att Dublinförordningen ska skrotas. Den ska ersättas med ett helt nytt system som totalt ska harmonisera EU:s flyktingmottagande, i varje fall som vi tolkar det.

Det är ingenting som har förankrats i EU-nämnden. Frågan har varit uppe flera gånger. Stefan Löfven, Morgan Johansson, utrikesministern eller någon annan har aldrig yttrat sig om det förslaget. Jag vill veta: Är det någonting som Sverige nu driver på EU-nivå? Varför har inte frågan förankrats här?

Anf. 73 ORDFÖRANDEN:

Du påpekade det häromdagen. Jag kollade upp lite grann med Regeringskansliet. De granskade vad statsministern hade sagt. Det han sa på Vallettamötet var detsamma som han sa på EU-nämnden. Om det sedan har blivit medierapporter, andra omtolkningar efter det mötet och så vidare är det en annan sak. Vi har i varje fall kollat upp att det han sa på mötet var det han sa här. Så långt har jag granskat det.

Anf. 74 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Vi instämmer med regeringen att det kan finnas anledning att hjälpa Balkanländerna. Men det som borde stå högst på listan

borde vara att använda bistånd i stället för invandring som mekanism för att stödja människor på flykt.

Vi vill också likt föregående talare rikta mer kritik mot Turkiet och att man använder sin underlåtenhet att hantera migrationsströmmarna som påtryckningsmedel mot EU. Vi tycker att det måste få ett slut samtidigt som vi förstår att det är en svår ekvation att lösa.

Vi vill även uppmana de medlemsstater som mottar asylsökande med uppehållstillstånd i Turkiet att strikt implementera det återtagandeavtal som trädde i kraft den 1 oktober 2014 och att återsända dessa till Turkiet.

Vi välkomnar den dialog om migration som kommer att hållas under Vallettakonferensen. Vi vill där framhålla att regeringen borde verka för att få till verksamma och väl fungerande återtagandeavtal. Jag vet att regeringen har varit inne på det tidigare.

Jag vill understryka att detta är en oerhört viktig fråga i ett läge där vi tar emot så pass många människor och där alla människor som kommer till Sverige inte kommer få sin asyl beviljad.

Utöver det vill jag också understryka det vi nämnde tidigare under informationsärendet vid föregående föredragning. Det gällde förberedelser inför Europeiska rådet. Det gäller kvalifikationsdirektivet och Dublinförordningen enligt artikel 78.3 i fördraget, som du nämnde under den punkten tidigare.

Jag skulle vilja att regeringen under konferensen tar upp att det finns åtminstone en del av Sveriges riksdag som tycker att vi ska undantas från EU:s migrationspolitik. Sverige har tagit ett alltför stort tryck. Vi kommer inte att kunna hantera det. Flera myndigheter står redan under stor press.

De pengar som aviserats från EU eller från regeringens sida blir svåra att använda om de ska ses som tillfälliga krismedel. Med så stor mottagning som vi har haft under så lång tid kommer det att leda till långtgående och påtagliga effekter för svenskt samhälle och inte tillfälliga effekter. Därför måste permanenta åtgärder till.

Det skulle vara trevligt om regeringen kunde inse att det inte är ett tillfälligt problem utan att det kommer att bli ett långvarigt problem som måste hanteras. Det är många människor som har sökt sig till Sverige. Det kommer under lång tid att påverka det svenska samhällslivet. Med det vill jag anmäla avvikande mening.

Anf. 75 MARIA PLASS (M):

Det här är en fråga där det ändrar sig från dag till dag hela tiden under dessa skeden. Vi vet inte vad utvecklingen blir. Det händer mycket, och det händer väldigt snabbt. Vi har egentligen inte någon avvikande mening på regeringens ståndpunkt. Men jag skulle vilja fråga lite grann om hur man kan se på giltigheten i regeringens ståndpunkt när det blir så snabba skeden som det ändå blir. En följdfråga på det är: Om det blir ändringar, hur kommer detta att förankras hos EU-nämnden?

Anf. 76 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Nu vändas vi alla i EU:s medlemsländer över hur vi ska hantera hela frågan. Vi vändas också över situationen i Turkiet och vår relation till Turkiet. Sedan 60 år har det varit ett kandidatland. Jag tror inte att de tycker att de har följt något snabbspår. Jag tror inte att de tycker sig ha

varit gynnade på något sätt av att ha anmält sitt intresse. Tvärtom har kritik riktats mot bristande respekt för mänskliga rättigheter, och i många fall har bristande demokratisk förankring av utveckling där gett oss anledning att vara kritiska.

Samtidigt ligger Turkiet där det ligger. Det tar redan i dag emot närmare 2 miljoner flyktingar som bor där. Många är väl integrerade. De gör projekt och försök att skapa en så dräglig tillvaro som möjligt. När jag har talat med utrikesministern har han alltid sagt att de gör sitt bästa att hantera en jättesvår situation med så många flyktingar. De har välkomnat dem. Det är långt ifrån perfekt, men så är det.

Vi vet att vi måste ha en relation med Turkiet som blir så konstruktiv som det över huvud taget är möjligt. Man måste hålla de två procedurerna, precis som Eskil Erlandsson och andra har påpekat, åtskilda. Det handlar om hur processen och procedurerna rent faktiskt ska hanteras. Det är viktigt.

Det finns ingen formell koppling mellan att vara ett kandidatland och att betraktas som ett säkert ursprungsland. Vi har samma syn när det gäller säkert land. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Vi har rent faktiska skäl för vår bedömning. Det beror på att när asylansökningarna granskas finns det en mycket större andel som har asylskäl. Vi menar att vi rent faktiskt kan säga att Turkiet inte är ett säkert ursprungsland. Där måste vi förstås se hur övriga medlemsländer ställer sig.

När det gäller konferensen och vårt svar att vi inte deltog berodde det på att Sverige ursprungligen inte var bland de länder som bjöds in till konferensen. Det är där man ska söka anledningen till att vi inte deltog. Det var framför allt grannländerna som gränsar till västra Balkan som bjöds in till konferensen. Det är där man måste söka skälet.

De politiska och ekonomiska åtaganden som EU har gjort i förhållande till Turkiet enligt handlingsplanen om migrationen behöver nu göras konkret och följas upp. Visumliberaliseringsprocessen är en sådan viktig del och också utformningen av återtagandeavtal. Visumliberaliseringen är villkorat mot att Turkiet genomför reformer vad gäller gränskontroll, dokumentssäkerhet och också en harmoniserad visumpolitik gentemot EU.

Här ställs det också andra krav, till exempel ett stärkt minoritetsskydd och ett accelererat genomförande av återtagandeavtalen för tredjelandsmedborgare. Här måste man ha ett förstärkt samarbete när det gäller informationsdelning, åtgärder mot smuggling av flyktingar och stärkt gränskontroll. Det måste vara det man nu diskuterar om genomförandet av planen.

Alla medlemsstater som återsänder någon till Turkiet måste följa gällande regelverk. Det innebär att de måste göra en asylprövning. Återsändande får inte ske om det bryter mot non-refoulement-principen. För det praktiska återsändandet finns det ett sådant återtagandeavtal mellan EU och Turkiet. Det reglerar precis de processer som ska tillämpas. Det är ramen vi har för detta. Resten är i hög grad en politisk dialog med Turkiet. Det måste vara väldigt tydligt vad EU kräver och hur vi ska ha det med vår relation.

Det var en väldigt tydlig fråga om säkerheten. Det är inte en fråga som är hos FAC. Det är justitie- och RIF-rådet som diskuterar exakt detta. Det är polis och vår säkerhetstjänst som bedömer hur problemet ser ut, vilka riskerna är och också vad man ska göra åt det. Jag kan inte svara på detaljerna där. Det måste ni diskutera med Justitiedepartementet och ministrarna som är på RIF-rådet.

Ni kan vara alldeles övertygade om att vår utgångspunkt handlar om respekten för mänskliga rättigheter och demokrati. Det gäller också i samtalen och i våra diskussioner om Turkiet och Turkiets roll. Men det är inte en perfekt värld, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Det finns ingen väg runt. Vi måste försöka att göra det absolut bästa från EU:s sida för att få ett avtal med Turkiet och en väg framåt med Turkiet med alla dessa komplexa frågor att ta ställning till och krav. Vi måste vara tydliga och glasklara med vad vi kräver för att bidra ekonomiskt till Turkiet.

Så här ser det ut. Vi önskar alltid att vi ska kunna informera i god tid innan. Men nu rör sig allting väldigt snabbt. Vi kan bara använda det som vi normalt sett använder för att försöka hålla EU-nämnden informerad. Vi ringer ibland mitt i nätterna till ordföranden och andra för att tala om att detta nu kan bli aktuellt. Hur ska vi göra?

Vi får lov att improvisera lite grann och ta somliga saker ad hoc. Här är det verkligheten som styr och inte alltid vår karta. Vi ska försöka att respektera er roll fullt ut. Vi gör vårt bästa för att se till att vi kan informera om vad vi tror kommer och att överlägga med er.

Anf. 77 ORDFÖRANDEN:

Till exempel kommer ett eventuellt avtal med Turkiet självklart att komma upp här igen.

Anf. 78 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

När det gäller säkerhetsfrågorna ser jag dem som en säkerhetspolitisk fråga. Det är därför jag över huvud taget tar upp den här. Jag tycker att säkerhetspolitiken ligger på utrikesministern. Jag kommer att ha en avvikande mening.

Jag tycker att regeringen i sina ståndpunkter borde ha uttryckt att man ska driva frågan om säkerhetspolitiken och hur vi ska skydda våra vitala säkerhetsintressen inom Europa. Jag tycker också att lagliga vägar skulle kunna finnas med i diskussionen, även om det kanske inte är utrikesministerns huvudfråga. Min tidigare avvikande mening kvarstår därför.

Anf. 79 MARIA PLASS (M):

Jag förstår att det kan vara svårt när det händer mycket, men samrådsverktyget finns. Att man samråder med EU-nämnden är trots allt grunden. Jag vill poängtera det.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Vi är alla överens om det – absolut. Vi har haft ett stort antal extra samråd, och jag misstänker att vi kommer att behöva fortsätta med det ett tag till under den akuta krisen.

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande mening anmäld av Kristdemokraterna och oliklydande avvikande mening anmäld av Sverigedemokraterna.

Vi går över till något annat som vi har återkommit till och kommer att återkomma till ett antal gånger, dagordningspunkt 5, Fredsprocessen i Mellanöstern.

Anf. 81 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Här kommer Mogherini att informera om sina möten nyligen med Netanyahu, Kerry och Abbas. Diskussionen förväntas handla om situationen på marken, om EU:s ansträngningar för att få till stånd en resultatineriktad politisk fredprocess mot bakgrund av att vi på sistone sett en eskalerande våldsspiral och ökade spänningar.

I substans kommer diskussionen nog att ligga på genomförandet av riktlinjen om ursprungsmärkning, det som på kommissionsspråk heter Interpretative Notice on Indication of Original Products from Israeli Settlements, och möjligen också handla om EU:s roll i Middle East Peace Process efter USA:s klargörande att något fredsavtal inte är att vänta under Obamas mandatperiod.

Israel har sagt att de överväger åtgärder som svar på publiceringen, och de har också dragit igång en del av dem. EU har vinnlagt sig om att förklara att publiceringen bara är en tolkning av befintlig lagstiftning avseende ursprungsmärkning och ett uttryck för EU:s väletablerade differentieringsprincip, det vill säga att skilja på Israel inom 1967 års gränser och bosättningarna samt att ge korrekt information till konsumenter i Europa. Det handlar inte om att bojkotta israeliska produkter.

Utvecklingen på marken har, som alla vet, varit negativ i många år, och förutsättningarna för att kunna bilda en sammanhängande palestinsk stat smälter samman framför våra ögon. Under oktober ökade Israel antalet husdemoleringar till i genomsnitt en per dag, varav de flesta i östra Jerusalem.

Oktober präglades av våldsamheter på ett sätt och med en intensitet som vi inte har sett på ett decennium. De palestinska knivdåden utfördes av enskilda palestinier mot civila israeler och satte skräck i hela den israeliska befolkningen, vilket vi lätt kan förstå. Under oktober dödades åtta israeler och 69 palestinier i samband med våldsdåd, demonstrationer och sammandrabbningar. 115 israeler och 2 250 palestinier skadades. Ytterligare 5 000 palestinier drabbades av tårgasattacker där det i vissa fall även rapporterades om övervåld från israeliska säkerhetsstyrkor. Israeliska säkerhetsstyrkor dödade 57 palestinier, vilket är nästan exakt samma antal som under hela förra året.

Oroligheterna har fortsatt, men epicentrum för våldsamheterna har flyttats från östra Jerusalem till andra delar av Västbanken, främst Hebron.

Vårt huvudbudskap vid FAC kommer att bli att vi välkomnar publiceringen. Vi har länge tjatat om att det är viktigt att få fram gemensamma riktlinjer om ursprungsmärkning. Det är i enlighet med EU-rådsslutsatserna, som antogs i maj 2012. Regeringen välkomnar diskussionen.

Vi skulle även välkomna tydliga rådsslutsatser i december om vad som kan göras för att få till stånd en resultatineriktad politisk process mot en tvåstatslösning, och vi vill betona vikten av att genomföra beslutad

2015/16:16
13 november

Anf. 82 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Även vi ser naturligtvis med stor oro på det eskalerande våldet i Palestina och Israel. Även om det kanske inte verkar som att det finns en organisation som står bakom menar vi att Fatah och den palestinska medieinfrastrukturen med deras grovt antisemitiska propaganda till viss del har skuld i det som sker. Vi menar att man måste lägga lite ansvar också på dem.

Vi ifrågasätter om EU med sin starkt propalestinska inställning och agenda är lämplig förmedlare i förhandlingarna. Vi vill påpeka att Sverige och EU med sitt omfattande finansiella stöd till den palestinska myndigheten har möjlighet att påverka den inställning som förmedlas av den palestinska myndigheten. Vi skulle kunna ställa tydliga krav på att den palestinska myndigheten tar avstånd från våld och terror i mycket högre grad än vad som faktiskt sker i dag.

Om vi ska nå en lösning i konflikten och förhindra våld måste man självklart påtala det från politisk nivå men givetvis också från övriga samhället om möjligt.

När det gäller ursprungsmärkningen av produkter från Västbanken tycker vi att ursprungsmärkning i regel är bra. Det är klart att konsumenterna ska veta varifrån en vara kommer, vilken produkt de köper. Samtidigt befarar vi att det kan uppstå en situation som skulle kunna leda till att handeln med Västbanken minskar. Om det blir utfallet tycker jag att vi i så fall måste göra ett omtag. Jag skulle vilja uppmana regeringen att uppmana EU att bevaka frågan så att handeln med Palestina inte minskar på grund av ursprungsmärkningen.

Situationen i Gaza är svår, men en förutsättning för att bryta blockaden är att Hamas lägger ned sina vapen och att även andra grupper i Gaza avväpnas och ändrar sin agenda gentemot Israel. Jag förutsätter att vi är överens med regeringen om det. Om regeringen har en annan uppfattning än vi beträffande det jag här har anfört anmäler vi avvikande mening.

Anf. 83 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Det är tre länder som redan har infört nationella riktlinjer, vilket alla kanske redan känner till. Det är Danmark, Storbritannien och Belgien. För dem har handeln inte påverkats negativt. Det har inte varit någon bojkott. Det är fråga om information till konsumenter. Om man inte gör det är risken i stället att konsumenter i Europa helt och hållet undviker israeliska produkter. Jag tror att risken är större att man då markerar på det sättet. Det här är ett sätt att agera helt i enlighet med de beslut som redan har fattats i EU-sammanhang.

Man ska komma ihåg att 98 procent av den israeliska exporten till EU kommer från Israel inom 1967 års gränser. Men det är förstås en markering från EU:s sida att vi måste se till att stoppa det våld som just nu eskalerar på ett mycket farligt sätt. Självklart måste vi uppmana båda sidor att ta avstånd från våldet och så att säga svara på ett proportionerligt sätt.

Jag tror inte att man kan vara på den ena eller den andra sidan. Man måste vara på fredens sida. Man måste vara på en konstruktiv lösnings

sida när det gäller konflikten i Mellanöstern. Vi använder våra kontakter med palestinierna till att se till att de tydligt tar avstånd från våldet och jobbar med de reformer som är nödvändiga också på den palestinska sidan.

Det var väl det jag kunde lägga till allt det som har framförts tidigare.

Anf. 84 MARGARETA CEDERFELT (M):

Ordförande! Det eskalerande våldet som förekommer mellan Palestina och Israel är djupt olyckligt, för det är oskyldiga människor som drabbas. Jag vill understryka att det är oerhört angeläget att inte bara fokusera på Israel, utan Palestina måste också aktivt bidra till freden.

Det är olyckligt med det våld som på olika sätt har uppkommit. Jag hoppas att regeringen arbetar aktivt även gentemot Palestina i den här frågan.

Anf. 85 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Jag vill instämma i Margareta Cederfelts anförande. Jämfört med alliansidens text är den här texten kanske inte riktigt lika balanserad. Vi måste trycka hårt på båda parterna så att de ska jobba för en fredlig utveckling. Det står visserligen att parterna måste avstå från våldshandlingar och att den palestinska myndigheten måste försöka få kontroll över de våldshandlingar som sker från deras sida.

Sedan inser även vi att bosättningspolitiken är ohållbar. Det är ingenting som vi på något sätt tycker är bra för att skapa fred. Men vi hade kanske hoppats att det skulle ha varit en lite mer balanserad text. Jag instämmer i Margareta Cederfelts anförande.

Anf. 86 TINA ACKETOFT (FP):

Låt mig helt kort säga, så att vi får det fört till protokollet, att jag tar för givet att alla vet vad Folkpartiet står för. Vi har samma åsikt som våra allianskollegor i denna fråga.

Som en lite parentes vill jag lägga till att det är olyckligt att man inte både från palestinskt håll och från den svenska regeringen tydligt har markerat ett avståndstagande till det våld som utfördes. Även om det var utfört av enskilda individer finns det onekligen en politisk plattform som understöds av grupper. Därför är det oerhört viktigt att vi har balanserade dokument. Jag håller med Désirée Pethrus om att dokumenten mer och mer lutar åt palestinsk sida.

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Jag vill tillägga att man också kan förstärka de grupper som gör någonting positivt. Det mest imponerande jag träffat på är Parent Circle, där palestinska föräldrar till barn som blivit dödade av den israeliska militären och israeliska föräldrar som fått sina barn dödade av terrorister eller andra samarbetar, arbetar gemensamt, för att skapa fred. Så länge det finns den typen av organisationer känner jag att det trots allt finns hopp.

2015/16:16
13 november

Anf. 88 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr ordförande! Vi har kraftigt markerat mot våldet. Vi har gjort det också gentemot Palestina. Vi har gjort det i FN:s säkerhetsråd. När utrikesrådet träffade den palestinske ambassadören i går markerade vi det återigen. Vi har gjort det via tweetar. Vi har gjort det på alla sätt offentligt.

Vi har förstås krävt att responsen ska vara proportionerlig. Jag kan repetera siffrorna om ni vill. Här är det Israels nationella säkerhetsstyrkor som används till att svara på det sättet. Man skjuter palestinska ungdomar i huvudet för att de reser en flagga. Det är inte ett proportionerligt svar, utan det får våldet att eskalera ytterligare.

Situationen är mycket allvarlig. Den 13-åring som går ut och hugger ihjäl en annan människa vet att han kommer att dö. Det är alltså även fråga om det bristande hoppet inför framtiden som jag tror speglas i alla de desperata handlingarna. Det gäller båda sidor.

Vi väljer inte sida där. Vi väljer sida för freden, och då måste man göra parterna lite mindre ojämlika; jag upprepar det. Man måste öppna den dörren, en politisk väg, eftersom vi har ett eskalerande våld och en desperat situation med bosättningar och våldshandlingar. Det måste finnas en politisk lösning. Det betonar vi gång på gång. Vi använder våra kontakter med palestinierna till att mycket tydligt markera det. Palestinierna tog själva avstånd från våldet när diskussionen ägde rum i säkerhetsrådet.

Anf. 89 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning. Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Östliga partnerskapet.

Anf. 90 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Herr ordförande! Östliga partnerskapet står på dagordningen mot bakgrund av den senaste tidens utveckling i regionen och Mogherinis besök i Kiev och Tbilisi den 9–10 november. Diskussionen väntas följa upp toppmötet inom östliga partnerskapet i maj. Den senaste gången vi diskuterade Östeuropa var vid Gymnich den 4–5 september. Det kommer inte att bli några formella beslut eller rådsslutsatser.

Regeringen avser att framhålla att vi fäster stor vikt vid reformarbetet i våra östliga grannländer. Den ukrainska regeringen har lanserat ett historiskt reformprogram, och det är viktigt att invånarna får se konkreta resultat framför allt när det gäller korruptionsbekämpningen. Det kommer jag att ta upp vid mina samtal under resan till Kiev och östra Ukraina, dit jag reser på måndag kväll tillsammans med Litauens utrikesminister.

Vad gäller Georgien och Moldavien ser vi med viss oro på den senaste tidens utveckling. Dessa länder har associeringsavtal med EU. Det betyder att vi mäter dem mot en högre standard.

I Georgien pågår en rättsprocess mot en stor regeringskritisk tv-station. Det har EU och Sverige verkligen anledning att bevaka.

Det har skett en rad attacker mot oppositionens kontor i Georgien. Det måste regeringen i Georgien stävja.

I Moldavien avlöser regeringskriserna varandra. Det gör att engagemanget för fortsatta reformer kan ifrågasättas. Detta försvårar också genomförandet av associeringsavtalet.

EU måste alltså vara mycket tydligt gentemot dessa två länder om vilka förväntningar vi har och att de måste skärpa sig.

Även utvecklingen i Azerbajdzjan är en källa till oro. Här behöver EU agera för att effektivare nå fram till regimen och främja mänskliga rättigheter och ett bredare samarbete.

När det gäller Vitryssland kommer regeringen noga att följa utvecklingen tills det är dags att fatta nästa sanktionsbeslut i början av 2016. Som jag sa i den interpellationsdebatt som jag hade häromdagen måste detta också vara bredare än bara sanktioner. Vitryska signaler om ökat intresse för samarbete bör också utvärderas.

Generellt tänker vi alltså uttrycka vårt fortsatt mycket starka stöd för det östliga partnerskapet och närmare relationer mellan dessa länder och EU. Det gäller att vi är uthålliga.

En central del av detta är ett skyndsamt och synligt genomförande av åtagandena i den gemensamma deklarationen från Rigatoppmötet. Det fokuserar på ett stärkande av institutionerna, god samhällsstyrning, mobilitet mellan folkliga kontakter, handelsrelationer och satsningar på infrastruktur.

Ett område som väntas komma upp handlar om hur EU kan verka för att stärka partnerländernas motståndskraft när det gäller att bekämpa korruption, undvika ensidigt beroende av en enskild handelspartner samt säkerhetssektorreformer. Vi stöder alltså ett förstärkt fokus på dessa områden.

Anf. 91 TINA ACKETOFT (FP):

Detta är ännu ett fall där det krävs balans, precis som när det gäller Israel och Palestina. EU måste naturligtvis absolut vara mycket tydligt med vad länderna måste göra för att leva upp till bland annat den gemensamma bild som vi har om demokrati och mänskliga rättigheter. Men EU måste också göra det tydligt att EU är den bästa vägen att gå om man vill ha fred och utveckling. De måste ges hopp också.

Alla dessa länder står på mycket olika nivåer utvecklingsmässigt mot EU:s håll.

Folkpartiet har tidigare efterlyst en tydligare tidtabell, så att länderna kan se vad de behöver göra och ungefär var de befinner sig. Jag skulle vilja höra om det är någonting som utrikesministern avser att arbeta för.

När det gäller ett av dessa länder, Vitryssland, framförde Folkpartiet en avvikande mening vid ett skriftligt samråd tidigare beträffande den suspension av sanktionerna som infördes för någon vecka sedan. Vi vill återigen flagga för att vi står fast vid denna avvikande mening. Vi tycker inte att Vitryssland på något sätt har utmärkt sig på ett positivt sätt. Att man väljer att inte slå ned sina medborgare under en valrörelse är trevligt, men det räcker inte hela vägen för att man ännu ska vara välkommen in i finrummen.

Detta handlar alltså om en tidtabell och om att vår avvikande mening om Vitryssland kvarstår, även om den inte är aktuell här.

Anf. 92 MARGARETA CEDERFELT (M):

Herr ordförande! Jag ansluter mig till Tina Acketofts synpunkter. Det är ett mycket olyckligt ställningstagande som har gjorts från EU om att suspendera sanktionerna.

Det har precis varit ett val i Vitryssland. Vi vet sedan tidigare att Vitryssland brukar släppa politiska fångar precis före ett val. Men i övrigt finns det ingenting som tyder på att regimen har ändrat inriktning, att regimen på något sätt avser att implementera demokrati och att respektera mänskliga rättigheter. Att i detta läge släppa på sanktionerna, när det dessutom ska vara en utvärdering under 2016, framstår som mycket märkligt.

Vi har från svensk sida tidigare varit drivande när det har gällt frågan om utveckling av demokrati i Vitryssland, både genom sanktioner och genom andra åtgärder, för att öka demokratiuppbyggnaden.

Jag vill fråga hur regeringen avser att gå vidare för att stödja en demokratiutveckling i Vitryssland. Vi anser från vår sida att sanktionerna skulle behöva finnas kvar som tidigare just för att stödja demokratiutvecklingen och för att se till att Vitryssland inte fortsätter som den sista diktaturen i Europa.

Anf. 93 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Det var ett skriftligt samråd om Vitryssland, och ni vet själva hur fort det går med dessa samråd. Min utrikespolitiska kollega hann inte få in sina synpunkter, men jag vet att hon gärna skulle ha velat framföra en avvikande mening. Därför ansluter jag mig till Folkpartiets tidigare framförda avvikande mening angående Vitryssland.

Anf. 94 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Jag kan förstå den åsikten, herr ordförande. Det visar på både styrkan och svagheten med sanktioner. Vårt viktigaste krav när det gällde införandet av just dessa sanktioner och denna lista var de politiska fångarna. Om vi ska vara trovärdiga med någon sanktionsbestämmelse gäller det också att vi responderar på ett sätt som är logiskt. Annars kommer man nästa gång inte att respektera det som vi gör. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Men återigen är sanktionerna bara en del av vår politik gentemot Vitryssland. Det är mycket viktigt att säga det>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Jag kan säga att tidtabellen finns i vår procedur. Lever man upp till åtagandena och våra avtal med de östliga partnerskapsländerna kommer man fortare fram. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<Vi tillhör de länder som driver denna fråga mycket starkt. Precis som den tidigare regeringen gjorde har vi fullföljt en sådan linje.

Nu får vi kämpa för att se till att det blir ännu ett toppmöte där man diskuterar dessa frågor och fortsätter med partnerskapet som en modell för vår relation. Vi kommer alltså att finnas på den barrikaden och fort-

sätta hävda att vi ska engagera oss fullt ut och att vi ska vara långsiktiga och uthålliga i vår relation till de östliga partnerskapsländerna.

Närmare än så kommer vi inte när det gäller en given tidtabell, utan det handlar framför allt om hur åtagandena i våra avtal genomförs. Det är det som avgör hur tidtabellen ser ut. Vi får vara glada om vi får ännu ett toppmöte.

2015/16:16
13 november

Anf. 95 MARGARETA CEDERFELT (M):

Ordförande! Jag vill också tacka utrikesministern för svaret. Utifrån det svar som gavs vill jag från Moderaternas sida anmäla en avvikande mening och skicka med regeringen vår uppfattning att vi anser att Sverige ska fortsätta att vara drivande när det gäller att ställa krav på den vitryska regimen. Kraven får gärna likna de nu avskaffade sanktionerna, där vi förhindrade de främst ansvariga från valfusk och förtryck och den nuvarande situationen gällande demokrati och mänskliga rättigheter. Att frysa tillgångar och att stoppa möjligheterna för specifika personer att resa in i EU bör också övervägas. Kriterierna för när sanktioner sedan ska lyftas bör rimligen vara fler. Att inte ha politiska fångar bör ses som en självklarhet, liksom utformningen av en vallag, genomförande av valprocesser, tryckfrihet och yttrandefrihet samt den allmänna situationen gällande mänskliga rättigheter. Men till dess att Vitrysslands ledning respekterar demokratiska principer anser vi att landet ska hållas på avstånd från EU och dess institutioner.

Anf. 96 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Jag vill ändå säga att det är självklart att vi måste hålla trycket uppe på Vitryssland beträffande försvaret av mänskliga rättigheter och en demokratisk utveckling i landet. Jag vill verkligen tillbakavisa om det skulle uppfattas som om vi inte driver denna fråga.

Men sanktionsbestämmelsen och motiveringen för den kan vi inte ändra på i efterhand. Detta var så att säga EU:s motiv och drivkraft för dessa sanktioner. Beslutet kommer i början av nästa år. Då ska vi besluta om sanktionslistan. Men vi kan inte omformulera så att säga anledningen till att EU införde sanktionerna. Jag vill bara klargöra att det är så det ser ut.

Allt det andra har jag full respekt för och kan hålla med om. Det är det som vi driver, och EU kommer att driva det och hålla uppe trycket på Vitryssland. Men, som sagt, detta visar på både styrkan och svagheter i sanktionerna. Än så länge är de suspenderade, och vi har möjlighet att när som helst besluta om att återinföra dem.

Anf. 97 JENS HOLM (V):

Även vi från vår sida tycker att det var mycket olyckligt att EU suspenderade dessa sanktioner. Men jag hör vad utrikesministern säger om att man faktiskt när som helst kan återinföra dem. Såvitt jag vet är EU också inne på att man ska ha en utvärdering i början av nästa år. Då kan ni ta det som ett tydligt medskick från vår sida och från många andra här i lokalen att detta måste följas mycket noga.

Anf. 98 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening anmäld från Moderaterna.

Ska jag tolka det som att Folkpartiet och Kristdemokraterna ansluter sig till den?

Anf. 99 TINA ACKETOFT (FP):

Nej, vi har framfört en avvikande mening under det skriftliga samrådet och den vidhåller vi. I det samtal som vi har haft poängterar vi också vikten av fortsatta åtgärder.

Anf. 100 DÉSIREE PETHRUS (KD):

Jag kan i och för sig förstå det som utrikesministern anför. Jag tror därför att jag, precis som Jens Holm, nöjer mig med att säga att vi gärna återkommer i denna fråga om sanktioner gällande Vitryssland.

Anf. 101 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare till punkt 7, Libyen.

Anf. 102 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

En diskussion om Libyen är ännu inte bekräftad som en dagordningspunkt för FAC. Men jag kan säga att fokus i så fall blir på den fortsatta utvecklingen i Libyen och EU:s roll.

Vid den senaste formella förhandlingsomgången i Marocko den 8 oktober presenterade FN-sändebudet Bernardino León ett slutgiltigt förslag till ordföranderåd för en framtida samlingsregering som skulle bestå av sex personer. Det var ett viktigt genombrott, även om det sedan har stött på motstånd från Tobruk. León har fortsatt försökt förmå både Tripoli och Tobruk att komma överens om detta. Hittills har det inte skett.

Diskussionen vid FAC förväntas kretsa runt vad EU kan göra nu. León vill att det internationella samfundet ska fortsätta hålla press på de politiska aktörerna att endossera denna överenskommelse och att omvärlden ska mobilisera stöd för en framtida regering. EU har en viktig uppgift att fylla där.

Tidigare har vi i FAC diskuterat övervakning av lokala vapenvilar, stöd till säkerhetsarrangemang, stöd till libysk gränssäkerhet, en säkerhetssektorreform och demobilisering och reintegrering av miliser. Man har haft en så kallad planning and liaison cell som har inrättats vid EU-delegationen i Tunis med syfte att stödja också FN-missionen vid behov.

León har också förespråkat sanktioner mot spoilrar i fredsprocessen. Det kommer i så fall upp till diskussion.

Om en nationell samlingsregering formas och vapenvila sluts måste EU vara redo att öka sitt stöd till Libyen. Men regeringen betonar vikten av att substantiella beslut om EU-agerande förbereds noggrant och koordineras med FN, Libyen, nyckelpartners och regionala aktörer, att kvinnor kommer med, återigen, och säkerhetsaspekterna är helt avgörande.

Anf. 103 DÉSIREE PETHRUS (KD):

Är Eunavforinsatsen steg 3 över huvud taget på agendan?

Anf. 104 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):
Den är inte på agendan.

2015/16:16
13 november

Anf. 105 ORDFÖRANDEN:

Om det skulle ske någon övergång av fas som kräver folkrättsligt mandat kommer det helt säkert att komma upp särskilt.

Anf. 106 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):
Absolut.

Anf. 107 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Jag undrar om utrikesministern vill kommentera några av de övriga frågorna.

Anf. 108 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S):

Jag vill bara nämna för EU-nämnden att Sverige under dagordningspunkten Övriga frågor avser att uppmärksamma det svenska fredsinstitutet, EIP, som en viktig europeisk resurs för medling och dialog. Det är resultatet av ett svensk-finskt initiativ. Institutet har starkt stöd av Sverige och är en fristående organisation. Det är nu fullt operativt och börjar visa goda resultat. Det driver medlings- och dialogprojekt i ett flertal länder. Något som är både en tillgång och ett problem är att styrelsen leds av Staffan de Mistura, som är upptagen av väldigt mycket annat just nu. Men EIP skulle vilja att fler EU-länder blev medlemmar i institutet och förstås också hjälpte till med finansieringen.

Vi vill bara uppmärksamma FAC på EIP:s verksamhet och uppmuntra fler länder att ansluta sig till det här initiativet som verkligen behövs i dagens läge. Det behövs fler medlings- och fredsprojekt.

Anf. 109 ORDFÖRANDEN:

Ja, och jag väntar fortfarande på att 1999 års slutsatser i Helsingfors om civila insatsstyrkor genomförs.

Då är vi klara med denna del av dagordningen.

§ 3 Utrikes frågor – försvar

Försvarsminister Peter Hultqvist

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor – försvar den 18 maj 2015

Återrapport från informellt ministermöte den 2–3 september 2015

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor – försvar den 17 november 2015

Anf. 110 ORDFÖRANDEN:

Vi välkomnar försvarsministern. Jag ber å nämndens vägnar om ursäkt för att han har fått vänta så länge här utanför.

Vi går direkt in på dagordningen. Jag undrar om det finns något muntligt att tillägga till de skriftliga återrapporterna från mötet den 18 maj och det informella mötet den 2–3 september.

Anf. 111 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Rådsmötet den 18 maj genomfördes dels i försvarsministerformat, dels i gemensamt utrikes- och försvarsministerformat. Ni har delgivits skriftliga rapporter från mötena, varför jag endast kort återger den diskussion som ägde rum i försvarsministerformat, det vill säga om pågående militära GSFP-insatser. Natos generalsekreterare närvarade under mötet.

Under mötet diskuterades de fem pågående militära GSFP-insatserna: Eunavfor, Atalanta, EUTM Somalia på Afrikas horn, EUTM Mali, Eumam RCA i Centralafrikanska republiken och Eufor Althea i Bosnien och Hercegovina.

Den redovisning som lämnades av chefen för EU:s militära stab visar att insatserna fungerade väl och utgjorde en viktig del av EU:s samlade insatser i dessa länder och regioner. Natos generalsekreterare ansåg att EU:s och Natos insatser utgjorde ett bra komplement till varandra och där båda organisationerna var representerade.

Under sessionen i det gemensamma utrikes- och försvarsministerformatet antogs rådsbeslutet om etableringen av Eunavfor MED. Jag kommer att återkomma till insatserna längre fram i min redovisning.

Anf. 112 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare till dagordningspunkten 1, Nya försvarsinitiativ.

Anf. 113 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Vid det formella försvarsministermötet den 17 november kommer fokus att ligga på kommande försvarsinitiativ med koppling till kommissionens arbetsplan för 2016, kapacitetsuppbyggande till stöd för säkerhet och utveckling samt pågående insatser med särskilt fokus på Eunavfor MED, som nu bytt namn till Operation Sophia, och Eumam RCA.

Den första dagordningspunkten berör försvarsinitiativ. Bakgrunden till denna punkt är att EU-kommissionen i sitt arbetsprogram för 2016 angett att man ska ta fram en så kallad European Defence Action Plan.

Kommissionens målsättning är att ta fram ett ramverk för hur Europas industri ska kunna leverera de förmågor som medlemsstaterna behöver ha i framtiden.

2015/16:16
13 november

Det är första gången detta kommer att diskuteras. Vi har fått en mycket begränsad information, så det är oklart vad diskussionen kommer att handla om. Enligt uppgift från kommissionen är avsikten med Defence Action Plan att samla ihop initiativ som ligger inom olika delar av organisationen. Det är alltså sannolikt en fortsättning på det arbete som kommissionen tidigare bedrivit inom området och som bland annat resulterade i ett meddelande sommaren 2013. Detta meddelande tog bland annat upp forskning, marknadsfrågor, standardisering samt små och medelstora företag.

Regeringens linje är tydlig i detta avseende. Försvarsmaterielmarknadens särart bör respekteras. Försvarsindustri- och marknadsfrågor är nära förknippade med vår nationella säkerhets- och försvarspolitik. Vi måste kunna göra nödvändiga undantag för att värna våra väsentliga säkerhetsintressen. Vi behöver samarbeta kring dessa frågor i Europa, men samarbetet ska vara mellanstatligt.

Sverige är generellt positivt till att EU redan vidtar åtgärder som stärker europeisk försvarsindustri. Men man måste vara noga med att åtgärderna utformas på ett sådant sätt att de inte ensidigt gynnar vissa länder eller industrier.

Anf. 114 JENS HOLM (V):

Till att börja med tycker jag att det är bra att regeringen säger att försvarssamarbetet ska vara mellanstatligt. Men om EU ska ta fram en europeisk handlingsplan för försvaret känner vi att det drar åt helt fel håll. Vi vet också att det är inskrivet i EU-fördraget att man ska utveckla ett gemensamt försvar.

Jag ifrågasätter vikten av att ta fram en sådan handlingsplan över huvud taget. Försvar är något som medlemsstaterna själva bestämmer och ska bestämma över. Jag ser inte riktigt mervärdet av att EU ska ha ett tydligare fokus på det.

Vad gäller den svenska positionen tycker jag, som jag tidigare sa, att det är bra att man betonar mellanstatligheten. Men jag tycker att det är problematiskt att regeringen säger att man vill ha formuleringar som stärker den europeiska försvarsindustrin. Jag tycker inte att man från offentligt håll ska peka ut försvarsindustrin som en industri som ska stärkas. Återigen är det något som man i så fall ska syssla med på nationell nivå och inte lyfta upp till EU-nivå.

Anf. 115 DÉSIREE PETHRUS (KD):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för genomgången.

Jag tror att det kommer att bli mer och mer samarbeten mellan länder, även om man i alla fall inte i nuläget kommer att ha ett gemensamt försvar.

Min fråga är om det är några länder som kommer att gå före med ett utökat gemensamt samarbete. Det har ju talats om att vissa länder på eget bevåg kommer att börja jobba med någon egen typ av försvarssamarbete. Vi har det visserligen i Norden, men jag uppfattar det som att man mer

tänker sig att några länder på Europainivå startar upp ett försvarssamarbete. Jag skulle vilja ha en kommentar till det, tack.

Anf. 116 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för föredragningen.

Liksom regeringen menar vi att försvarssamarbetet ska vara mellanstatligt och att det inte är något som ska ske på överstatlig nivå. Det finns dock, tyvärr, skrivningar i det nuvarande Lissabonfördraget som stipulerar att vi ska ha ett gemensamt försvar. Det är något som vi från Sverigedemokraternas sida vänder oss starkt emot.

Den ståndpunkt som regeringen presenterar här ser vi positivt på. Däremot ifrågasätter vi poängen med att ta fram en European Defence Action Plan, om regeringen nu har ståndpunkten att vi inte ska ha ett gemensamt EU-försvar eller i alla fall inte vill federalisera försvarsområdet.

Vilket mervärde finns det i att ta fram en sådan plan? Det vore intressant att höra statsrådet utveckla vad som kommer att komma ut av en sådan.

Anf. 117 ORDFÖRANDEN:

Min fråga är om det finns garantier för att EU-budgeten inte kommer att användas för försvarsändamål på något sätt.

Anf. 118 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Handlingsplanen för försvaret är någonting som EU-kommissionen tar fram, och medlemsstaterna har möjlighet att ha en uppfattning förslagen som tas fram.

Från vår sida är vi tydliga med att vi inte är beredda att acceptera någon överstatlighet i det här sammanhanget. Det är själva grundingången. Därmed hoppas jag att vi kan tillmötesgå de synpunkter som har nämnts här av olika ledamöter.

Det är viktigt att man inte agerar så att man gynnar vissa länder eller industrier. Det är oerhört väsentligt, eftersom det kan finnas den typ av krafter som vill manövrera det här på ett sådant sätt att det ska gynna just dem eller deras intressen.

Ytskiktet i det här sammanhanget är att det är någon sorts fri marknad som man hänger sig åt, men den existerar inte i praktiken. Det funkar inte så i de här sammanhangen; det vill jag vara tydlig med. Det är också därför som vi tycker att det är viktigt att markera mellanstatligheten i sammanhanget.

I våra synpunkter på förslagen från handlingsplanen, som kommissionen kommer att ta fram, kommer vi att hävda mellanstatligheten.

När det sedan gäller att stärka försvarsindustrin beror det väl på hur man väljer att tolka det. Det kan naturligtvis finnas ett intresse av att utveckla vissa förmågor och kapaciteter i olika länder och på europeisk nivå. Sedan får man själv se vilka samarbeten mellan olika industrier och olika nationer man i ett sådant läge är beredd att genomföra. Det blir vårt förhållningssätt i en sådan process, eftersom mellanstatligheten är grunden.

När det gäller samarbete mellan en grupp länder och så vidare känner jag inte till att det skulle finnas någon sorts sanktionerat EU-förslag om

detta på bordet. Nordefco är ett samarbete som inte alls har med det här att göra, utan det är en samarbetsmodell som bygger på helt andra principer.

Våra samarbeten när det gäller försvars- och säkerhetspolitiken är bilaterala och multilaterala, och det är samarbeten med Natos partnerskap och den transatlantiska länken. De bygger på den typen av direkta kontakter. Sedan får vi inte glömma samarbetet Sverige–Finland i sammanhanget.

Vi har ingen ambition att expandera någon EU-budget i de här sammanhangen. Det är vår linje och som vi markerar.

Anf. 119 JENS HOLM (V):

Vi anmäler avvikande mening. Vi ser inte något behov av en sådan här handlingsplan och håller inte med om att det behövs åtgärder som ”stärker” den europeiska försvarsindustrin.

I övrigt tackar jag för svaren, som jag tycker förtydligade en del saker, och jag tycker att det är viktigt med det mellanstatliga som understyks.

Anf. 120 DÉSIREE PETHRUS (KD):

Är det några länder nu som avser att gå före i något slags gemensamt försvarssamarbete?

Anf. 121 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Som jag sa känner jag inte till något sådant, och det ligger inget förslag om något sådant. Om några länder sluter sig samman och gör något gemensamt är det i så fall egna initiativ och inte EU-initiativ.

Där tog jag också Nordefco som ett exempel på ett sådant samarbete som inte har med EU att göra.

Anf. 122 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening anmäld från Vänsterpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 2, Kapacitetsuppbyggnad till stöd för säkerhet och utveckling.

Anf. 123 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Kapacitetsbyggande till stöd för säkerhet och utveckling hos partnerländer och organisationer innebär att stärka förmågan till konfliktförebyggande och krishantering. Främst sker detta genom utbildning och rådgivning till berörda länder och regionala organisationer, civila, polisiära och militära säkerhetsstrukturer och rättssektorer. Det kan även vara aktuellt att ge stöd med utrustning. Tidigare benämndes detta arbete ”train and equip”.

Frågan har varit uppe i FAC nu senast, då EEAS och kommissionen fick i uppdrag att ta fram en implementeringsplan för hur man ska gå vidare med kapacitetsbyggande arbete samt genomlysa finansieringsmöjligheterna. I uppdraget ingick även att undersöka möjligheten att inrätta ett nytt separat instrument särskilt avsett för finansiering av kapacitetsbyggande åtgärder.

I den kommenterade dagordningen som skickades till EU-nämnden i måndags står det att implementeringsplan ännu inte har presenterats. I går kväll skickade kommissionen ut implementeringsplan, och vi väntar oss att få en presentation av denna vid FAC på tisdag.

Kapacitetsbyggande till stöd för säkerhet och utveckling berördes även i Europeiska rådet 2015. Våra slutsatser underströk behovet av att öka partners förmåga och ge dem bättre möjlighet att förebygga och hantera kris.

Sedan Europeiska rådet i juni har diskussionen kring kapacitetsbyggande i hög grad fokuserat på finansiering. Ett grundproblem är att finansieringsmöjligheterna begränsas av att Lissabonfördragets artikel 41.2 föreskriver att driftsuppgifter i samband med operationer som får militära eller försvarsmässiga konsekvenser inte får belasta unionens budget.

I kommissionens arbetsplan för 2016 framgår att man avser att arbeta fram ett paket för reformer inom säkerhetssektorn och ett möjligt nytt finansieringsinstrument för kapacitetsbyggande till stöd för säkerhet och utveckling i tredjeland. Frågor som måste besvaras om ett nytt instrument skulle föreslås är bland annat varifrån medlen ska tas. Innebär det en omfördelning eller ytterligare kostnader?

Regeringens ståndpunkt i denna fråga är att det är viktigt att EU stöder partners med kapacitetsbyggande åtgärder givet att finansieringen sker genom omprioritering så att utgifterna och därmed Sveriges EU-avgifter inte ökar.

Det är viktigt att göra det möjligt för EU:s partners att förebygga konflikter och hantera kriser i sina regioner. Därmed stärks säkerheten för människor i konfliktområden och i förlängningen även Europas säkerhet. Särskilt viktigt är detta nu när EU står inför de största säkerhetsutmaningarna på 25 år. Europa står inför ett alltmer provocerande och destabiliserande Ryssland som sänkt tröskeln för att använda militärt våld, ett Ryssland som bryter mot folkrätten och utmanar den europeiska säkerhetsordningen.

Det är viktigt att hålla samman inom EU och gemensamt möta dessa utmaningar, samtidigt som nationella utmaningar också omhändertas. Men i det utvecklade kapacitetsbyggande arbetet till stöd för säkerhet och utveckling får vi inte glömma vårt östliga partnerskap. I det kapacitetsbyggande arbetet är lokalt ägarskap, mänskliga rättigheter, demokrati, jämställdhet samt miljö och hållbarhet viktiga faktorer att ta hänsyn till.

Regeringens ståndpunkt vad gäller finansiering av kapacitetsbyggande åtgärder är att OECD:s ODA-kriterier måste respekteras för användning av biståndsmedel. Ett eventuellt inrättande av ett nytt instrument måste påvisa ett reellt mervärde. Det är även viktigt med krav på transparens i processen och beslutsformer som säkrar medlemsstaternas ägarskap.

Anf. 124 MARIA PLASS (M):

Ministern tog upp det här med finansieringen och omprioriteringen när det gäller finansieringen. Jag vill bara trycka på att det är bra att man tittar på nya finansieringsinstrument och att det är viktigt att pengarna tas inom befintlig ram.

Det är ett medskick.

Anf. 125 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Först och främst vill vi anföra att det ska finnas FN-mandat vid åtgärder av operativ natur. Det kan vara aktuellt om det till exempel blir tal om en träningsinsats.

Vi vill även kommentera det här med ODA-kriterierna. Det är någonting som vi menar inte ska beaktas när det gäller denna fråga. Fokus ska i stället ligga på faktiska möjligheter till att nyttja samtliga resurser maximalt och mest kostnadseffektivt.

Eftersom vi i detta tycker annorlunda kontra regeringen anmäler jag avvikande mening.

Anf. 126 ORDFÖRANDEN:

Vill försvarsministern kommentera det?

Anf. 127 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Jag kan bara säga att när vi agerar i internationella operationer måste det ha folkrättslig grund och folkrättslig status. Detta är alltså grunden, och det är FN-mandat eller inbjudan från legitim regering.

Anf. 128 ORDFÖRANDEN:

Detta kommer vi att ha anledning att återkomma till även på nästa dagordningspunkt.

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning samt att det finns en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Då kommer vi till dagordningspunkt 3, militära GSFP-insatser.

Anf. 129 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

För närvarande genomförs sex militära GSFP-insatser: Eufor Althea, Eunavfor Atalanta, EUTM Somalia, EUTM Mali, Eumam RCA och Operation Sophia. Vid rådsmötet väntas diskussionen fokusera på Operation Sophia och Eumam RCA.

Den 22 juni lanserades EU:s marina insats mot människosmugglare på Medelhavet, benämnd Eunavfor MED, vilket kallas Operation Sophia. Kartläggning av smuggelnätverken som genomfördes i fas 1 har bekräftat bilden av smuggelverksamhet som en brutal och välorganiserad miljardindustri.

Efter beslut i Kusp den 28 september genomförs nu insatser i fas 2, high seas, vilket innebär att insatsen kan genomföra bordning, genomsökning av beslag och avleda fartyg på internationellt vatten.

Sverige har framgångsrikt verkat för att insatsen ska genomföras helt i enlighet med folkrätten och med full respekt för mänskliga rättigheter, inklusive asylrätten. Vi välkomnar att FN i början av oktober antog säkerhetsrådsresolution 2240 till stöd för den nu pågående fasen. Resolutionen bidrar till att ytterligare förankra insatsen internationellt, inte minst eftersom Libyen ger sitt stöd till FN-mandatet. Det krävs en säkerhetsrådsresolution och/eller kuststats inbjudan för övergång till nästa delfas inom fas 2 och till fas 3.

I linje med svensk syn behöver politiskt beslut fattas inom EU för att insatsen ska kunna vidare till nästa delfas inom fas 2, där samma uppgif-

ter ska genomföras som i dag med skillnaden att det kan ske på kuststats territorium. Samma sak gäller om insatsen ska gå vidare till fas 3 som innebär att insatsen kan förstöra eller göra fartyg obrukbara på kuststats territorium.

Det är viktigt att komma ihåg att insatsen utgör en del av ett bredare EU-engagemang i att hantera migrationsutmaningarna. Insatsens mervärde i det bredare engagemanget är att bidra till att störa och förstöra nuvarande affärsmodell och nätverk för människosmuggling och trafficking samtidigt som vi räddar liv. Under fas 1 bidrog insatsen till att över 3 000 människor räddades på Medelhavet. Sverige bidrar sedan i maj med tre stabsofficerare till insatsens operationshögkvarter i Rom.

Regeringen anser att EU ska ta ett större ansvar för säkerhet och utveckling såväl globalt som i närområdet. EU:s olika instrument ska samverka för att uppnå detta. EU:s militära insats är ett led i detta.

Eufor RCA avslutades i mars 2015 och ersattes med rådgivningsinsatsen Eumam RCA. Insatsen stöder Centralafrikanska republiken med kapacitetsbyggande av landets försvarsmakt FACA. Målet är att stödja FACA i att hantera den rådande situationen och genomföra utbildning syftande till mer professionell och representativ väpnad styrka. Sverige deltar med två stabsofficerare i Eumam RCA.

Eumams utbildningsverksamhet har hittills varit mycket begränsad men ska utökas. En diskussion har initierats huruvida Eumam RCA ska övergå till träningsinsats, EUTM, såsom har skett i Mali, då en förstärkning behövs av Centralafrikanska republikens kapacitet rörande säkerhetssektor.

Sverige stöder att rådgivningsinsatsen i Centralafrikanska republiken utökas med utbildning och icke-operativ träning givet att detta rymms inom beslutad budget. En eventuell övergång till en utbildningsinsats måste diskuteras ytterligare och sättas i perspektiv till en mer samlad ansats för EU:s insatser i Centralafrikanska republiken.

Jag tar också tillfället i akt att informera om övriga pågående militära insatser. Eufor Althea har pågått i Bosnien och Hercegovina sedan december 2004. Huvudmålet för Operation Althea är att stödja Bosnien och Hercegovinas ansträngningar att upprätthålla lag och ordning samt bidra till utveckling av landets säkerhetssektor. Sveriges bidrag till insatsen är två stabsofficerare.

Afrikas horn, Eunavfor Atalanta och EU Training Mission Somalia: Sverige har ett brett engagemang i Somalia, både i den militära och den civila sektorn. För närvarande genomför EU en översyn av samtliga insatser på Afrikas horn. Sverige välkomnar denna översyn och understryker vikten av ett fortsatt övergripande engagemang för Somalia. Den strategiska översynen kommer att presenteras i december 2015.

Operation Atalanta utgör en viktig del av EU:s och Sveriges breda engagemang för Somalias utveckling. Framsteg har gjorts avseende förmågan att bekämpa sjöröveri i Adenviken, detta tack vara den internationella militära närvaron och rederiernas säkerhetsåtgärder.

Sverige har deltagit med marina resurser till insatsen 2008, 2010 och 2013 och mellan februari och maj i år med ett bidrag bestående av en styrkechef med ett styrkehögkvarter, två helikoptrar och två stridsbåtar. Det svenska bidraget var baserat ombord på ett nederländskt fartyg och avslutades den 6 maj. Sverige har även deltagit med personal och ett

Mot bakgrund av den fortsatt svåra humanitära situationen i Somalia och hotet från sjöröveri konstaterar regeringen att det alltjämt finns ett stort behov av en internationell och marin närvaro och EU:s marina Operation Atalanta, inte minst för att säkerställa de humanitära hjälptransporterna. Om hjälpen på grund av sjöröveri inte kan nå Somalia sjövägen riskerar de humanitära konsekvenserna att bli betydande.

Regeringen anser att det är särskilt viktigt att operationen kan fortsätta bidra till att FN:s humanitära hjälpsändningar och Afrikanska unionens sjötransporter når fram till somaliskt fastland.

En annan del av det breda svenska engagemanget på Afrikas horn är vårt deltagande i EU Training Mission och Somalia som stöder den somaliska regeringens säkerhetsstyrkor genom utbildning, mentorering och rådgivning. Sverige har deltagit i EUTM Somalia sedan insatsens start 2010, och bidraget består för närvarande av stabsofficerare och utbildare. Sedan starten har EUTM Somalia bidragit till utbildning av 5 500 somaliska soldater. Den svenska styrkan har bidragit till att uppnå insatsens mål och har gett Försvarsmakten värdefulla erfarenheter av internationell samverkan. EUTM Somalia är framgångsrikt men är ett långsiktigt engagemang som kräver uthållighet.

EU Training Mission Mali är en icke-exekutiv kapacitetsbyggande insats till stöd för den maliska armén. Insatsen stöder med både utbildning av soldater och rådgivning på ministeriet. Sverige har deltagit i insatsen sedan 2013 med utbildare samt stabsofficerare. Det svenska engagemanget är en del i Sveriges breda engagemang i Mali och ett komplement till Sveriges engagemang i FN:s insats Minusma, där målet är att Mali självt ska kunna svara för sin egen säkerhet.

Sverige bör fortsätta delta i EUTM Mali under 2015 och 2016 som just en del av Sveriges breda engagemang i Mali.

Anf. 130 PETER JEPPSSON (S):

Ordförande! Tack så mycket, försvarsministern, för en gedigen och grundlig genomgång! Vi fick densamma i går i försvarsutskottet, det var ett fackutskott, och det tackar vi för.

Det var också tydligt igår, liksom i dag, vad gäller innehåll och tillämpning avseende Eunavfor och de olika delarna av faserna.

Jag tycker också att det är bra att försvarsministern och regeringen trycker på att det folkrättsliga genomförandet är viktigt i insatsen. Det är bra att man är tydlig även här i nämnden med att man inte tummar på respekten för de mänskliga rättigheterna och asylrätten i ståndpunkterna. Det tycker jag är mycket viktigt.

Jag kan också konstatera att det är ett bekymmersamt läge vad gäller situationen på Medelhavet och med dem som försöker utnyttja flyktingarnas väg över det som nästintill kan kallas Dödens hav.

Jag kan också konstatera att det inte fanns några avvikande meningar igår i fackutskottet, alltså i försvarsutskottet, vilket också är positivt. Jag tycker att det visar på att alla ser allvaret i situationen kring vad som händer på Medelhavet. Det är positivt, och vi stöder självfallet även regeringens linje i dessa frågor.

Anf. 131 PAVEL GAMOV (SD):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för den gedigna föredragningen!

Det fanns måhända inte någon avvikande mening under gårdagen, men jag vill i alla fall kort anmäla avvikande mening från Sverigedemokraterna i dag.

Den principiella kritiken från vår sida är det som vi många gånger tidigare har anfört, nämligen att vi inte vill att EU ska vara en säkerhetspolitisk aktör utan att man i stället och i första hand ska ha mellanstatliga samarbeten.

Därför vill vi inte heller att regeringen ska stärka EU:s roll inom det här området. Det är mycket det som det här ärendet syftar till. Samarbeten som till exempel Operation Sophia ska vara mellanstatliga med ett FN-mandat i ryggen.

I och med det anmäler jag avvikande mening.

Anf. 132 JENS HOLM (V):

Jag har en fråga om Eunavfors Operation Sophia. Finns det hittills någon utvärdering av om den väsentligt har förändrat läget? Har man räddat liv? Har man krossat nätverk av människosmugglare?

Jag tycker att det är ganska viktigt att man faktiskt kan visa på konkreta resultat med tanke på att det här är en militär operation som är kontroversiell. Vi var mycket kritiska till den. Jag tycker att vi förtjänar att få höra hur den konkret har förbättrat läget.

Anf. 133 MARIA PLASS (M):

Tack, försvarsministern! Precis som det står i våra handlingar kan man inte nog betona insatserna mot människosmuggling och trafficking och givetvis att liv ska räddas.

Jag noterar att förlängningarna av insatserna i Mali och Irak påverkar de medel som vi har anslagit för internationella insatser 2016. Min fråga är: Ryms insatserna som vi nu har att ta ställning till inom den budget som har anslagits?

Anf. 134 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Vi har från Kristdemokraternas sida ingen avvikande mening. Jag har bara en fråga.

Jag tog tidigare upp med utrikesministern det här med flyktingkrisen och vilka säkerhetspolitiska konsekvenser den kan få.

Vi vill bekämpa människosmugglare. Vi ska försöka bekämpa Isil, som kontrollerar områden med 8 miljoner människor. Frågan är vilka konsekvenser det som sker och den oro som finns i Mellanöstern i dag kan få i förlängningen. Finns det sådana diskussioner inom försvarsminsterkretsarna?

Ministrar har talat om att stängda gränser kan skapa krig och så vidare. Jag undrar om försvarsministern kan ge oss någon kommentar om flyktingkrisen och det säkerhetspolitiska läget när det gäller flyktingkrisen i stort.

Anf. 135 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

När det gäller EUNAVFOR MED och Operation Sophia inleddes den insatsen den 22 juni. Den handlade i fas 1 om att inhämta information om smuggel nätverk på internationellt vatten. Det skedde enligt folkrätten.

Under fas 1 har insatsen, som har en absolut skyldighet att rädda liv, bidragit till att över 3 000 människor räddats på Medelhavet och 16 misstänkta smugglare arresterats av italienska myndigheter.

Kartläggningen av smuggel nätverken bekräftar bilden av en smuggel verksamhet som är både brutal och välorganiserad. Det är en miljardindustri. Man tar desperata människor som har färdats långväga från länder som Syrien, Eritrea och Somalia till uppsamlingsplatser i laglösa delar av Libyen. I väntan på att smugglarfartygen ska komma utsätter man de här rättslösa människorna för misshandel, utpressning och sexuella övergrepp. Sedan skickar man ut dem i sjöodugliga fartyg, i regel utan bränsle, mat eller vatten.

Det är i korta drag det man har fått fram i fas 1. Det är ju en rätt eländig verklighetsbeskrivning. Det är den kartläggning man har gjort i sammanhanget. Det har motiverat att man går vidare till fas 2, del 1, som innebär åtgärder på internationellt vatten.

Vad gäller budgeten kan jag säga att som vi har budgeterat det här ska det rymmas i budgeten. Sedan har det skett vissa omfördelningar inom budgeten, men i budgeten ska det rymmas.

Jag skulle kommentera den här svåra situationen. Det är klart att det här diskuteras mellan försvarsministrarna. Vi har haft ett nordiskt-baltiskt möte de senaste dagarna. Natos generalsekreterare deltog. Northern Group med Polen, Tyskland, Nederländerna och Storbritannien deltog också.

Det är klart att frågan om flyktingströmmarnas betydelse ur ett säkerhetspolitiskt perspektiv diskuterades, men det handlade framför allt om att vi måste värna koalitionen gentemot Isil och att den måste hålla ihop. Det måste finnas en politik som på något vis stabiliserar läget i Syrien.

Vi har också den situation vi har i vår del av Europa i förhållande till Ryssland, och Rysslands aktivitet i Syrien påverkar också den här situationen.

Vi hade alltså inga omedelbara lösningar att presentera på mötet, men jag kan bekräfta att det diskuterades.

Det är vanskligt att ge sig in i att spekulera för mycket om det ena och det andra. Det jag säger blir ju officiella ståndpunkter. Det är inte som privatperson jag är här.

Anf. 136 MARIA PLASS (M):

Tack så mycket för svaret! Jag kanske var otydlig, så jag frågar igen. Rymt samtliga insatser inom budgeten?

Anf. 137 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Det som vi planerar rymt i budgeten.

Anf. 138 ORDFÖRANDEN:

Då var det förtydligat.

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning samt en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

2015/16:16
13 november

Anf. 139 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Jag har en sak till. Europeiska försvarsbyråns, Edas, styrelsemöte i försvarsministerformat sker som vanligt i anslutning till FAC. Dagordningen omfattar bland annat en diskussion om Edas framtid.

Det är inget som tillför något nytt; jag skulle bara meddela det.

Anf. 140 ORDFÖRANDEN:

Ja, men tack så mycket för det! Det är ju ett informationsärendet till EU-nämnden.

Därmed är vi klara med försvarsministerns dagordning. Vi tackar så mycket för detta samråd och önskar lycka till på mötet.

§ 4 Allmänna frågor – sammanhållning

Statsrådet Sven-Erik Bucht

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor – sammanhållning den 19 november 2014

Återrapport från informellt ministermöte den 9 juni 2015

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor – sammanhållning den 18 november 2015

Anf. 141 ORDFÖRANDEN:

Då välkomnar vi landsbygdsminister Sven-Erik Bucht hit till mötet.

Vi börjar alltså med Allmänna frågor – sammanhållning. Till detta möte har vi fått två nya dokument på bordet. Det är förändrade slutsatser för dagordningspunkterna 1 och 3. Dagordningspunkt 2 har samma slutsatser som i går.

Först vill jag beklaga förseningen. Ursäkta detta! Vi har haft mycket intressanta samråd tidigare under dagen.

Vi har återrapport från möte i rådet den 19 november 2014. Är det så länge sedan? Sedan har vi återrapport från det informella mötet den 9 juni. Finns det någon muntlig kommentar utöver det skriftliga?

Anf. 142 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Nej, herr ordförande! Jag är beredd att svara på frågor.

Anf. 143 ORDFÖRANDEN:

Några frågor på detta från dem med gott minne? Nej.

Då övergår vi till dagordningspunkt 1, Övergång till en koldioxidsnål ekonomi.

Anf. 144 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr ordförande! Jag vill bara tillägga att de nya handlingarna ni fick i morse inte har någon substantiell innehållsförändring i förhållande till dem ni har fått tidigare, som vi bedömer det.

Under Luxemburgs ordförandeskap kommer allmänna rådet den 18 november att försöka knyta samman flera frågor som berör EU:s sammanhållningspolitik. Detta har gjorts vid några tillfällen de senaste åren och ger EU:s medlemsländer möjlighet att diskutera frågor som rör genomförande av strukturfondsprogrammen eller övergripande principiella frågor inom sammanhållningspolitiken.

Ordförandeskapet har valt att lyfta fram tre olika frågeställningar, och ordförandeskapets ambition är att rådet ska anta generella rådsslutsatser i vart och ett av dessa ämnen.

Det första diskussionsämnet är bidraget till en koldioxidsnål ekonomi från de europeiska struktur- och investeringsfonderna i de så kallade ESI-fonderna. Dessa fonder är Europeiska regionala utvecklingsfonden, sociala fonden, sammanhållningsfonden, jordbruksfonden för landsbygdsutveckling samt havs- och fiskerifonden.

Låt mig övergå till frågan om koldioxidsnål ekonomi! Detta är ett av de elva tematiska målen för EU:s sammanhållningspolitik och för ESI-fonderna.

För de mer utvecklade regionerna, det vill säga inklusive våra regioner, har det fastställts att minst 20 procent av medlen ska användas till övergången till koldioxidsnål ekonomi.

Kommissionen har bland annat konstaterat att mer medel än dessa 20 procent har avsatts för omställningen till en koldioxidsnål ekonomi. Detta är bra och ger en bra utgångspunkt.

Nu är det upp till medlemsländerna att visa på att rätt insatser verkligen genomförs. De konkreta resultaten kommer att bli det viktiga att följa de närmaste åren, och regeringen välkomnar att ordförandeskapet lyfter upp frågan om ESI-fondernas bidrag till en koldioxidsnål ekonomi.

Regeringen anser att Sverige kan ställa sig bakom ordförandeskapets förslag till rådsslutsatser.

Anf. 145 JENS HOLM (V):

Jag har alltid undrat hur man definierar de här 20 procenten och vad som är koldioxidsnålt.

När man tittar i papperen ser man att det är mycket som går till jordbruksfonden. Man ser att Polen är det land som investerar mest i koldioxidsnål ekonomi.

Jag tycker att det känns tveksamt hur robust den här definitionen egentligen är.

Anf. 146 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Jag skulle vilja lämna ordet till ämnesrådet Anna Carlsson och låta henne förklara definitionerna. Jag kan dem inte i detalj.

Anf. 147 Ämnesrådet ANNA CARLSSON:

Det fastställs inom vilka områden man kan göra de här investeringarna. Någon tydlig definition av vad det betyder finns inte. Det handlar mer om insatsernas inriktning och att de ska leda till att koldioxidutsläppen minskar. Det är det viktiga med insatserna inom de här områdena.

Det mesta hanteras i regional- och sammanhållningsfonden. Där är det inte insatser. Där finns också kravet på 20 procent. Det är alltså på alla fonders olika insatsområden det görs. Det betyder att det är lite olika inriktningar i de olika fonderna.

Anf. 148 JOHAN HULTBERG (M):

Jag har en uppföljande fråga, eller kanske mer en kunskapsfråga. Hur följs insatserna upp så att de verkligen leder till att det uppsatta syftet nås? Det känns som att det är något svajigt här, så det är viktigt att det följs upp.

Anf. 149 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Jag överlåter också den frågan till ämnesrådet Anna Carlsson.

Anf. 150 Ämnesrådet ANNA CARLSSON:

Det kommer säkert att följas upp på olika sätt. I de programmen finns det indikatorer som man ska följa vid de exakta insatserna i till exempel regionalfondsprogrammet som vi mest jobbar med. Där ska man kunna visa upp resultat. Det finns ju en tydligare resultatorientering under den här perioden än vad som tidigare har funnits. Det finns alltså tydliga tematiska mål för varje program, och det finns indikatorer för hur man ska mäta dem. Det finns också halvtidsmålsättningar, de första 2018 och därefter finns det målsättningar för hela programperioden. Så insatserna kommer att följas upp.

Anf. 151 JOHAN HULTBERG (M):

Jag tycker att det är viktigt att Sverige driver på för att det ska bli en bra uppföljning. Från min och Moderaternas sida kan jag tycka att målet att spendera pengar är lite märkligt. Det är ju resultaten som är det viktiga. Således är det viktigt att följa upp hur dessa pengar används. Jag misstänker att det finns en ganska stor risk för dubbelräkning, det vill säga att pengarna används för att uppnå andra mål.

Redovisningen är viktig, men jag är trygg med att regeringen kommer att fortsätta säkerställa att insatserna följs upp på ett bra sätt.

Anf. 152 ORDFÖRANDEN:

Jag kan glädja er med att även ordföranden i EU-nämnden under 19 års tid har försökt att få Europeiska revisionsrätten att utfärda fler performance audits och inte bara titta på vart pengarna går. Man har nu gradvis börjat att stappla på den vägen och Revisionsrättens rapport innehåller nu ofta vissa effektivitetsutvärderingsmått, till skillnad från förr i världen. Så man har kommit en liten bit på väg i rätt riktning.

Då är vi klara med denna del av samrådet, och jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt. Det är ett beslutsärende.

Då går vi vidare till dagordningspunkt 2, 25 år med Interreg.

Anf. 153 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr ordförande! Det andra ämnet för diskussionen den 18 november är de så kallade Interregprogrammen och strukturfondernas bidrag till gränsöverskridande samarbete i EU.

Inom Interregprogrammen görs insatser för att bygga upp och ta till vara erfarenheter över landsgränser inom EU och ibland tillsammans med närliggande länder utanför EU. Detta samarbete över landsgränserna utgör en relativt liten del av resurserna för sammanhållningspolitiken, ca 3 procent, men de bidrar med konkreta samarbeten mellan EU:s medlemsländer.

Regeringen välkomnar en diskussion om det viktiga gränsöverskridande samarbetet. Regeringen anser att det är viktigt att lyfta fram de gränsöverskridande insatserna som ger ett genuint mervärde för unionen.

För regeringen har det i förhandlingarna också varit viktigt att slutsatserna inkluderar en referens till migrationsutmaningarna.

Regeringen anser att Sverige kan ställa sig bakom ordförandeskapets förslag till rådsslutsatser.

Anf. 154 BÖRJE VESTLUND (S):

När man förhandlade fram de nya programmen inför den här budgetperioden var ju den svenska ståndpunkten att man ville åstadkomma en rejäl förenkling. Som i alla andra EU-sammanhang har man kommit en bit på väg, men förmodligen har man inte nått ända fram.

Jag vill anknyta till Johan Hultbergs fråga: Vad har resultatet av detta varit? Kan man se någonting redan nu?

Anf. 155 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Tack, statsrådet, för redovisningen!

Jag vill göra ett litet medskick till den diskussion som förväntas under den här punkten. Jag tycker att det är viktigt att Sverige tar upp de revisionspåpekanden som har gjorts på de här områdena så att man minskar den felfrekvens som finns runt stöden. Felfrekvensen tycks nu vara så hög att den till och med överstiger de som tidigare har lett ligan vad gäller felfrekvenser, nämligen landsbygdsstöden.

Jag tycker att det är viktigt att vi tar till vara de erfarenheter som dels revisionen kan ge, dels som de olika länderna kan ha att delge varandra, så att vi får ned felfrekvensen och att medlen hanteras korrekt och i enlighet med de direktiv som finns för hur medel ska användas.

Anf. 156 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Möjligen kan frågorna om förenklingar tas upp under nästa punkt. Men kanslirådet Anders Lindholm kan kanske kommentera frågeställningen.

Anf. 157 Kanslirådet ANDERS LINDHOLM:

Herr ordförande! När det gäller förenkling kommer den stora diskussion under nästa punkt som handlar om förenklingar i stort. Men självklart har vi specifikt försökt att förenkla genomförandet av Interregprogrammen. När vi förhandlade regelverket som gällde den typen av program har det också skett en förenkling. Det blir alltid lite mer komplext när man utöver relationen till kommissionen också måste genomföra programmen tillsammans med andra länder. Men jag tycker ändå att det har skett en viss förenkling.

Beträffande påpekandet om vikten av att titta på Revisionsrättens påpekanden och felprocenten är detta någonting som absolut har uppmärksamats. Framför allt har man tittat på frågan om de olika medlemsländernas administrativa kapacitet. Det har varit uppe till diskussion i olika sammanhang. Kommissionen har också startat en särskild arbetsgrupp som ska jobba med de länder som uppvisar högst felprocent. Sverige är inte ett av dessa länder, men det finns länder som har problem med sina förvaltningar, och det pågår ett arbete för att stärka den kapaciteten.

Anf. 158 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går över till dagordningspunkt 3 – som är en favorit i repris under de senaste 45 000 åren – Förenkling av strukturfonderna.

Anf. 159 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Ordförande! Den tredje diskussionen nästa vecka handlar om förenklingar och hur EU kan förenkla administrationen av struktur- och investeringsfonder. Jag välkomnar den diskussionen. Insatserna inom ramen för ESI-fonderna genomförs med delad förvaltning mellan EU-kommissionen och medlemsstaterna. Det gör att det finns ett omfattande och komplext regelverk på EU-nivå som ska tillämpas av nationella genomförandeorganisationer. Det är krångligt, och därför är det angeläget att se över alla möjligheter till förenkling.

Kommissionen har inrättat en högnivågrupp som ska följa genomförandet och se till att de möjligheter till förenklingar som finns i dagens regelverk tas till vara av medlemsländerna och att de sprider goda exempel.

Regeringen stöder denna förenklingsambition. Det är viktigt för de nationella myndigheterna, och det är särskilt viktigt för de slutliga stödmottagarna. Samtidigt är det i fortsättningen nödvändigt att säkerställa att medlen används på ett korrekt sätt.

Regeringen bör därför ställa sig bakom även dessa rådsslutsatser.

Anf. 160 ORDFÖRANDEN:

Rådsslutsatserna om hur allt ska bli enklare omfattar tio sidor.

Då finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt. Finns det någon punkt under Övriga frågor?

Anf. 161 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Ja, det finns ett antal övriga frågor. Om det finns några frågor är jag beredd att svara på dem.

Anf. 162 ORDFÖRANDEN:

Inga frågor.

Då går vi vidare till nästa punkt på föredragningslistan, nämligen rådet för jordbruk och fiske.

§ 5 Jordbruk och fiske

Statsrådet Sven-Erik Bucht

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 22 oktober 2015

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 16 november 2015

Anf. 163 ORDFÖRANDEN:

Finns det någon muntlig kommentar till återrapporten från den 16 oktober?

Anf. 164 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Den skriftliga rapporten har skickats ut. Finns det frågor så är jag beredd att svara.

Anf. 165 JOHAN HULTBERG (M):

Först kan jag konstatera att fiskeförhandlingarna när det gäller Östersjön ju har gått tämligen bra. Jag välkomnar att Sverige har fått gehör för en väsentlig minskning av kvoterna för torsk såväl i östra som i västra beståndet.

Min fråga rör samrådet mellan EU och Norge. Sverige har lyft fram det som vi från miljö- och jordbruksutskottet och vi från EU-nämnden tryckte särskilt på, nämligen att svenska fiskare inte ska betala priset för att andra medlemsländer fiskar arktisk torsk. Vilka var reaktionerna på den kommentaren från svensk sida? Jag konstaterar att Spanien och Portugal hade en annan uppfattning, men i övrigt: Finns det stöd för den svenska uppfattningen i den här frågan?

Anf. 166 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

I fråga om fiskeförhandlingarna om Östersjön var det bra att vi fick det mandat som ni gav. Utan det mandatet hade vi nog inte uppnått så här bra resultat. Det var mycket tufft i slutändan. Det var av stor betydelse att Sverige stod på kommissionärens sida. Annars hade vi nog inte klarat av det.

I förhandlingarna med Norge var jag mycket tydlig med vår position i frågan. Tyvärr är det vissa medlemsstater som hävdar en annan ståndpunkt. Jag har också talat med kommissionären utanför rådsrummet om dessa frågor, och jag hoppas att EU som ska förhandla med Norge uppnår det som vi från Sverige vill.

Anf. 167 ORDFÖRANDEN:

Då går vi vidare till dagordningspunkt 4, Förenkling av den gemensamma jordbrukspolitiken.

Anf. 168 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Ordförandeskapet har satt upp förenklingar på agendan i syfte att ge EU-kommissionen möjlighet att redogöra för läget i arbetet med att förenkla den gemensamma jordbrukspolitiken.

Regeringen välkomnar att kommissionen uppmärksammar behovet av förenklingar. Vi har från svensk sida bidragit med förenklingsförslag till både kommissionen och det förra ordförandeskapet.

Det är viktigt att kommissionärens initiativ till förenklingar får verklig effekt bland de företag och myndigheter som berörs av regelverket.

Jag vill understryka att vi vill se ytterligare förenklingsförslag från kommissionen som skulle ge en märkbar effekt. Exempel på sådana förenklingar är mer proportionerliga avdrag och sanktioner på förgröningen och tvärvillkoren utan att miljöeffekterna urvattnas.

Anf. 169 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag kan bara upprepa vår tidigare hållning. Vi tycker inte att man ska ha jordbrukspolitik på EU-nivå.

Anf. 170 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Den internationella handeln med jordbruksprodukter.

Anf. 171 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Kommissionen ska informera jordbruksrådet om pågående internationella förhandlingar på jordbruksområdet. Det rör Doharundan inom ramen för WTO och särskilt läget inför ministermötet i Nairobi som äger rum den 15–18 december, då närings- och innovationsminister Damberg avser att delta.

Likaså kommer kommissionen att informera om EU:s bilaterala förhandlingar om frihandelsavtalet TTIP, det vill säga förhandlingen mellan EU och USA. I detta sammanhang vill jag särskilt nämna att det är glädjande att USA nu har accepterat en särskild samarbetsartikel om det svenska initiativet att minska användningen av antibiotika i djurproduktionen.

Nu kommer detaljerna för samarbetet att förhandlas. Sverige är ett föregångsland, som vi alla känner till, och vi kan dela med oss av våra positiva erfarenheter. Att motverka antibiotikaresistens på alla fronter är en prioriterad fråga för regeringen.

Anf. 172 JENS HOLM (V):

De senaste WTO-förhandlingarna var uppe för drygt ett år sedan. Då drev utvecklingsländerna och i synnerhet Indien att man skulle ha rätt att lagerhålla livsmedel för att kunna dela ut mat till befolkningar som drabbats av svält. Detta gjorde EU till en handelspolitisk fråga och sa att så får man inte göra eftersom det strider mot WTO-förhandlingarna. Indien beviljades ett undantag för att fortsätta att lagerhålla livsmedel.

Jag undrar om det finns några liknande konflikter nu där utvecklingsländer på jordbruksområdet vill värna livsmedelsförsörjningen lokalt och EU anser att det står i strid med den fria handeln.

Anf. 173 ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr ordförande! Jag tackar statsrådet för redovisningen. Låt mig gratulera till framgången i fråga om antibiotikan! Jag hoppas att det håller hela vägen ut, så att säga, till dess vi har ett avtal i hamn.

Min undran är om Sverige och statsrådet är beredda att driva även de andra sakerna på samma sätt som vi har drivit antibiotikafrågan. Det gäller till exempel tillväxtbefrämjande hormoner, som används frekvent på den amerikanska kontinenten. Vi har några andra sådana saker som är europeiska signum, kan vi kalla det, och som vi tidigare från den europeiska sidan har varit överens om att driva i TTIP-förhandlingarna. Nu när vi uppenbarligen är på banan när det gäller antibiotikan och så här långt har rönt framgång där tycker jag att Sverige borde kunna ikläda sig ansvaret för att driva även de andra frågorna på samma sätt.

Anf. 174 ORDFÖRANDEN:

Jag har också en liten kommentar. Vi diskuterar också importtullar, men ibland finns det även exporttullar som syftar till en högre grad av vidareförädling i ett fattigt land. För vissa länder är dessa oerhört viktiga för både sysselsättning och statliga inkomster. EU har ofta krävt att dessa tullar ska avskaffas. Jag vill bara att vi bibehåller en förståelse för hur beroende vissa länder kan vara av den typen av instrument. De bör avskaffas i en takt som landet har möjlighet att anpassa sig till och som är lämplig för dess sysselsättning och ekonomi. Vi bör alltså tillåta en viss flexibilitet i förhandlingarna för de länder som är beroende av denna typ av stödsystem.

Anf. 175 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Det är inte troligt att den fråga Jens Holm tar upp om Indien kommer upp på mötet i Nairobi. Men vi vet att detta är handelsstörande. Det finns också utvecklingsländer som uttrycker stark oro för det stödprogram man haft i Indien.

Som svar på Eskil Erlandssons fråga kan jag säga att både Sverige och EU driver frågorna kring tillväxtbefrämjande hormoner, så det finns en samsyn i EU kring det. Beträffande antibiotika är det den svenska positionen kring antibiotika som EU har tagit som sin och driver. Det handlar om harmonisering av system för övervakning av antibiotika, insamling av data om antibiotikaanvändning samt riktlinjer för bästa praxis för att minska antibiotikaanvändningen i djurproduktionen för såväl veterinärer som producenter. EU har faktiskt tagit kopia på den svenska ståndpunkten. I de andra frågorna driver vi givetvis på. Jag upplever att vi får en allt större förståelse för våra ståndpunkter i de här frågorna.

Den fråga ordföranden tar upp om exporttullar är inte uppe till förhandling i Nairobi.

Anf. 176 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att vi kan tacka så mycket för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Utveckling av och stödåtgärder för marknaderna.

Anf. 177 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr ordförande! Inledningsvis vill jag informera EU-nämnden om att den här frågan var föremål för överläggningar i MJU i går. Det kom inte några avvikande meningar vid det sammanträdet.

Ordförandeskapet har bett kommissionen att ge en uppdaterad bild av marknadssituationen och informera om arbetet med att genomföra krispaketet inom animaliesektorn. Kommissionen presenterade sitt krispaket på det extrainsatta rådsmötet i början av september. Från början var paketet helt inriktat på mjölksektorn, men efter påtryckningar från flera medlemsstater utvidgades åtgärderna till att även omfatta andra animalier, främst gris.

Rättsakten trädde i kraft den 16 oktober för centrala åtgärder i paketet. Åtgärderna omfattar nationella kuvert för riktade stöd till jordbruket i drabbade sektorer, stöd till privat lagning, ökade möjligheter till förskott av stöd, bland annat direktstödet, ökad budget till säljfrämjande åtgärder och ökade uppköp av mejeriprodukter för biståndssändamål.

Regeringen välkomnar att kommissionen regelbundet informerar medlemsstaterna om marknadsutvecklingen och även ger en bild av utvecklingen av de beslutade stödåtgärderna. Såvitt vi känner till finns inga tankar på att ändra eller utvidga åtgärderna i det här skedet, och det bör inte heller vara relevant innan vi kan utvärdera effekterna av de senaste åtgärderna. Liksom tidigare är regeringens ståndpunkt att eventuella ytterligare åtgärder måste föregås av noggranna överväganden och analyser.

Anf. 178 ESKIL ERLANDSSON (C):

Herr ordförande! Situationen för den här yrkesgruppen har inte förbättrats under den tid som gått sedan vi diskuterade frågan senast. Därest det kommer upp frågeställningar om att göra mer tycker jag att Sverige ska inta en positiv inställning, apropå att vi riskerar att slå ut en mycket stor företagargrupp, inte bara i vårt land utan i många delar av Europa. Jag vill efterhöra om även landsbygdsministern har denna positiva inställning till att bejaka ytterligare insatser för denna yrkesgrupp, som är satt under press.

Anf. 179 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Herr ordförande! Jag tackar ministern. Som sagt är vi i den djupaste mjölkkrisen i mannaminne. Jag håller med Eskil om att det som har gjorts har varit bra. Det är bra att EU antog det här paketet. Jag vill också berömma er i regeringen för att ni satsade de här pengarna, för det var viktigt. Vartenda öre som kan komma till är en viktig signal, och det kan kanske vara det som räddar någon från att sluta eller gå i konkurs.

Men min farhåga är att det absolut inte är över ännu. Vi är mitt i det här. Jag instämmer precis i det som Eskil sa; regeringen ska kanske inte vara så negativ som det går att utläsa av detta, utan man kan kanske få fortsätta med stödpaket. Jag vill fråga ministern om han delar min farhåga om att det kan behöva komma fler paket framöver.

Anf. 180 TINA ACKETOFT (FP):

Jag vill bara upprepa det min kollega Lars Tysklind framförde i utskottet tidigare, nämligen att Folkpartiet inte vill trycka på att vi ska ha

mer subventioner – snarare tvärtom. Jag tycker att det här är ungefär lika viktigt som det faktum att vi inte subventionerade Saab. Jag kan i stället välja att köra Saab, vilket jag gör, och jag väljer också som konsument att betala extra för lokalproducerad mjölk. Det tycker Folkpartiet är den rätta vägen att gå, i stället för vägen via subventioner på EU-nivå.

Anf. 181 JENS HOLM (V):

Precis som i utskottet i går tycker Vänsterpartiet samma sak som Folkpartiet i den här frågan. I går var det Vänsterpartiet som sa det först, och då tyckte Folkpartiet samma som vi. Det är dumt att gå in med stora subventioner som skapar stora överskott.

Anf. 182 ORDFÖRANDEN:

Det finns ingen hejd på blocköverskridandet!

Anf. 183 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr ordförande! Situationen för mjölkbönderna är fortfarande ansträngd. Vi kan nog inte ropa hej förrän vi är över bäcken, och det är vi inte ännu. Visserligen har nedgången i avräkningspriserna avstannat. De har dessutom faktiskt gått upp något, vilket kan se på de globala auktioner som görs på mjölkområdet. På Fonterra-auktionen i Nya Zeeland har det gått uppåt fyra gånger, men det har också gått nedåt en gång. Nedgången har alltså avstannat, men det finns för närvarande kanske inte något tecken på någon riktigt stabil uppgång. Bedömare anser att man kommer att få en uppgång först sommaren 2016.

Detta stöds också av prognoserna för mjölkproduktionen. I USA går den ned, liksom i Nya Zeeland, som är den största exportören på världsmarknaden. Det är också tecken på att marknaden börjar komma mer i balans och börjar bli mer ”marknadsanpassad”. Sedan har Kina ökat sin import med 5 procent i augusti i jämförelse med augusti föregående år. Det finns även andra saker som ger lite ljus i tunneln. Vi har haft en väldigt bra spannmålsskörd i Sverige, och det gör att priserna på foder går ned, vilket är oerhört viktigt för mjölkproducenterna.

Däremot finns det, som jag sa i min inledning, inga som helst signaler om att kommissionären kommer att ta upp några frågor kring detta. Vi måste också komma ihåg att det är kommissionen som tar den typen av beslut. Det är inte några beslut som tas på ministerrådet. Däremot diskuteras givetvis frågan, men inga signaler har kommit om att någon sådan diskussion skulle komma att ske vid det här mötet.

Anf. 184 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Finns det någon ledamot som vill ställa någon fråga angående dagordningspunkt 7, Övriga frågor?

Anf. 185 JOHAN HULTBERG (M):

Herr ordförande! Jag skulle vilja ställa en fråga om punkt 7 c. När ministern var i miljö- och jordbruksutskottet i går förstod vi av redovisningen och av handlingarna att Sverige inte var representerat vid generaldirektörernas möte om jakt och viltvård. Givet att rovdjursförvaltning-

en i allra högsta grad påverkas av EU-gemensam lagstiftning, EU-gemensam politik och EU-rätten tycker jag och Moderaterna att det är lite märkligt att Sverige har missat chansen att diskutera de här frågorna tillsammans med europeiska vänner. Jag skulle helt enkelt vilja fråga ministern vilken orsaken är till att Sverige inte deltog.

2015/16:16
13 november

Anf. 186 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Jag visste inte att vi var på punkten Övriga frågor. Hade vi lämnat den förra punkten?

Anf. 187 ORDFÖRANDEN:

Ja. Det var bara en informationspunkt, så jag fattade inget beslut. Vi tackade bara för informationen. Men nu är vi här, och du har fått en fråga om punkt 7 c.

Anf. 188 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Jag känner inte exakt till varför Sverige inte var representerat. Departementsrådet Rosander säger nu att man bytt chef på den här enheten. Det kan ha med det att göra.

Nu är det här en övrigfråga på rådsmötet; inga som helst beslut fattas. När det gäller översynen av habitatdirektivet är processen givetvis igång. I arbetet med den kommer Sverige givetvis att vara aktivt.

Anf. 189 JOHAN HULTBERG (M):

Jag tackar för svaret. Det är viktigt att Sverige är närvarande i alla fall vid nästa möte, för då kommer återigen frågan om fågeldirektivet och habitatdirektivet upp för diskussion.

I protokollet från det här mötet finns det rätt mycket intressant läsning. Bland annat kommer man vid det här mötet fram till att man anser att vargen borde flyttas från Annex 4 till Annex 5 och således bli förvaltningsbar. Det är information som minst sagt är intressant. Jag skulle vilja fråga ministern hur han ser på den. Det är ett förslag från det här mötet som ligger helt i linje med det tillkännagivande som riksdagen gjort om att Sverige och regeringen borde verka för att förändra art- och habitatdirektivet så att vi i Sverige i större utsträckning får möjlighet att bestämma hur vi ska förvalta vårt vilt.

Anf. 190 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Givetvis är all information som finns i de handlingarna intressant. Men regeringen har inte tagit ställning i frågan.

Anf. 191 ORDFÖRANDEN:

Som sagt kommer våra generaldirektörer säkert att vara närvarande vid framtida möten. Det är väl en enhällig önskan från oss.

Därmed är dagordningen avklarad. Vi tackar landsbygdsministern för närvaron och önskar lycka till på de båda möten han ska på!

Anf. 192 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Tack så mycket! Trevlig helg!

2015/16:16
13 november

Anf. 193 ORDFÖRANDEN:
Detsamma!

§ 1 Allmänna frågor.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	1
Anf. 5 MARGARETA CEDERFELT (M).....	2
Anf. 6 JENS HOLM (V)	2
Anf. 7 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 8 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	2
Anf. 9 PAVEL GAMOV (SD)	3
Anf. 10 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 11 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	3
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 13 CHRISTIAN HOLM BARENFELD (M)	4
Anf. 14 PAVEL GAMOV (SD)	4
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 16 DÉSIREE PETHRUS (KD)	5
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 18 JOHNNY SKALIN (SD).....	5
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 20 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	6
Anf. 21 TINA ACKETOFT (FP)	7
Anf. 22 MARGARETA CEDERFELT (M).....	8
Anf. 23 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 24 DÉSIREE PETHRUS (KD)	8
Anf. 25 PAVEL GAMOV (SD)	9
Anf. 26 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	9
Anf. 27 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 28 PAVEL GAMOV (SD)	11
Anf. 29 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 30 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	11
Anf. 31 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 32 JENS HOLM (V)	11
Anf. 33 PAVEL GAMOV (SD)	11
Anf. 34 MARGARETA CEDERFELT (M).....	12
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 36 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	12
Anf. 37 Departementsrådet ANNIKA SÖDERBERG.....	13
Anf. 38 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 39 PAVEL GAMOV (SD)	13
Anf. 40 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 41 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	14
Anf. 42 ESKIL ERLANDSSON (C).....	14
Anf. 43 PAVEL GAMOV (SD)	15
Anf. 44 MARGARETA CEDERFELT (M).....	15
Anf. 45 Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	15
Anf. 46 PYRY NIEMI (S).....	16
Anf. 47 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 48 MARGARETA CEDERFELT (M).....	16

Anf. 49	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	16
Anf. 50	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 51	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	17
Anf. 52	ORDFÖRANDEN	17
Anf. 53	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	17
§ 2	Utrikes frågor	18
Anf. 54	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 55	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	18
Anf. 56	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 57	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	18
Anf. 58	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	19
Anf. 59	JOHNNY SKALIN (SD)	20
Anf. 60	MARGARETA CEDERFELT (M).....	20
Anf. 61	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	20
Anf. 62	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 63	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	22
Anf. 64	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	22
Anf. 65	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	22
Anf. 66	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 67	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	22
Anf. 68	TINA ACKETOFT (FP)	23
Anf. 69	ESKIL ERLANDSSON (C).....	24
Anf. 70	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	24
Anf. 71	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 72	JENS HOLM (V)	25
Anf. 73	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 74	JOHNNY SKALIN (SD)	26
Anf. 75	MARIA PLASS (M)	26
Anf. 76	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	26
Anf. 77	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 78	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	28
Anf. 79	MARIA PLASS (M)	28
Anf. 80	ORDFÖRANDEN	29
Anf. 81	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	29
Anf. 82	JOHNNY SKALIN (SD)	30
Anf. 83	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	30
Anf. 84	MARGARETA CEDERFELT (M).....	31
Anf. 85	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	31
Anf. 86	TINA ACKETOFT (FP)	31
Anf. 87	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 88	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	32
Anf. 89	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 90	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	32
Anf. 91	TINA ACKETOFT (FP)	33
Anf. 92	MARGARETA CEDERFELT (M).....	33
Anf. 93	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	34
Anf. 94	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	34
Anf. 95	MARGARETA CEDERFELT (M).....	35
Anf. 96	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S).....	35
Anf. 97	JENS HOLM (V)	35
Anf. 98	ORDFÖRANDEN	36

Anf. 99	TINA ACKETOFT (FP)	36
Anf. 100	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	36
Anf. 101	ORDFÖRANDEN	36
Anf. 102	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	36
Anf. 103	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	37
Anf. 104	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	37
Anf. 105	ORDFÖRANDEN	37
Anf. 106	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	37
Anf. 107	ORDFÖRANDEN	37
Anf. 108	Utrikesminister MARGOT WALLSTRÖM (S)	37
Anf. 109	ORDFÖRANDEN	37
§ 3	Utrikes frågor – försvar	38
Anf. 110	ORDFÖRANDEN	38
Anf. 111	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	38
Anf. 112	ORDFÖRANDEN	38
Anf. 113	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	38
Anf. 114	JENS HOLM (V)	39
Anf. 115	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	39
Anf. 116	PAVEL GAMOV (SD)	40
Anf. 117	ORDFÖRANDEN	40
Anf. 118	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	40
Anf. 119	JENS HOLM (V)	41
Anf. 120	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	41
Anf. 121	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	41
Anf. 122	ORDFÖRANDEN	41
Anf. 123	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	41
Anf. 124	MARIA PLASS (M)	42
Anf. 125	PAVEL GAMOV (SD)	43
Anf. 126	ORDFÖRANDEN	43
Anf. 127	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	43
Anf. 128	ORDFÖRANDEN	43
Anf. 129	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	43
Anf. 130	PETER JEPPSSON (S)	45
Anf. 131	PAVEL GAMOV (SD)	46
Anf. 132	JENS HOLM (V)	46
Anf. 133	MARIA PLASS (M)	46
Anf. 134	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	46
Anf. 135	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	47
Anf. 136	MARIA PLASS (M)	47
Anf. 137	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	47
Anf. 138	ORDFÖRANDEN	47
Anf. 139	Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	48
Anf. 140	ORDFÖRANDEN	48
§ 4	Allmänna frågor – sammanhållning	49
Anf. 141	ORDFÖRANDEN	49
Anf. 142	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	49
Anf. 143	ORDFÖRANDEN	49
Anf. 144	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	49
Anf. 145	JENS HOLM (V)	50
Anf. 146	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	50
Anf. 147	Ämnesrådet ANNA CARLSSON	50

Anf. 148	JOHAN HULTBERG (M)	50
Anf. 149	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	50
Anf. 150	Ämnesrådet ANNA CARLSSON	50
Anf. 151	JOHAN HULTBERG (M)	51
Anf. 152	ORDFÖRANDEN	51
Anf. 153	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	51
Anf. 154	BÖRJE VESTLUND (S)	51
Anf. 155	ESKIL ERLANDSSON (C)	52
Anf. 156	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	52
Anf. 157	Kanslirådet ANDERS LINDHOLM	52
Anf. 158	ORDFÖRANDEN	52
Anf. 159	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	52
Anf. 160	ORDFÖRANDEN	53
Anf. 161	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	53
Anf. 162	ORDFÖRANDEN	53
§ 5	Jordbruk och fiske	54
Anf. 163	ORDFÖRANDEN	54
Anf. 164	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	54
Anf. 165	JOHAN HULTBERG (M)	54
Anf. 166	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	54
Anf. 167	ORDFÖRANDEN	54
Anf. 168	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	54
Anf. 169	JOHNNY SKALIN (SD)	55
Anf. 170	ORDFÖRANDEN	55
Anf. 171	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	55
Anf. 172	JENS HOLM (V)	55
Anf. 173	ESKIL ERLANDSSON (C)	56
Anf. 174	ORDFÖRANDEN	56
Anf. 175	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	56
Anf. 176	ORDFÖRANDEN	56
Anf. 177	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	57
Anf. 178	ESKIL ERLANDSSON (C)	57
Anf. 179	MAGNUS OSCARSSON (KD)	57
Anf. 180	TINA ACKETOFT (FP)	57
Anf. 181	JENS HOLM (V)	58
Anf. 182	ORDFÖRANDEN	58
Anf. 183	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	58
Anf. 184	ORDFÖRANDEN	58
Anf. 185	JOHAN HULTBERG (M)	58
Anf. 186	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	59
Anf. 187	ORDFÖRANDEN	59
Anf. 188	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	59
Anf. 189	JOHAN HULTBERG (M)	59
Anf. 190	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	59
Anf. 191	ORDFÖRANDEN	59
Anf. 192	Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S)	59
Anf. 193	ORDFÖRANDEN	60